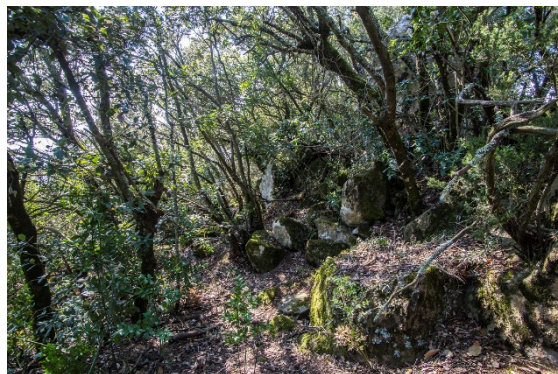
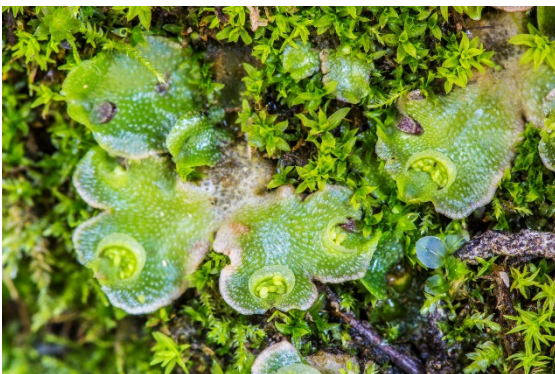

Els briòfits del Parc del Montnegre i el Corredor

Catàleg general i caracterització de la brioflora

Autor: Miquel Jover Benjumea

Novembre de 2021

Com citar aquest treball: **Jover, M. (2021). Els briòfits del Parc del Montnegre i el Corredor; catàleg general i caracterització de la brioflora. Parc del Montnegre i el Corredor.**

Realització del treball de camp: abril – setembre de 2021

Determinació de les mostres: abril – octubre de 2021

Redacció de la memòria de resultats: octubre – novembre de 2021

Resum

Es presenta el catàleg dels briòfits del Parc del Montnegre i el Corredor, elaborat a partir de fonts bibliogràfiques i del treball de camp del propi autor. En total, es citen 217 tàxons de briòfits (152 molles, 62 hepàtiques i 3 antocerotes).

Del total d'espècies citades, la majoria (199) es troben amb seguretat dins dels límits de l'espai natural, mentre 18 espècies corresponen a citacions massa imprecises com per situar-les amb seguretat dins dels límits del Parc. Es fa una caracterització de la brioflora d'aquest espai natural, explicant quines són les espècies més comunes en cadascun dels hàbitats.

En general, es pot dir que el nivell de coneixement que tenim de la brioflora del sector del Montnegre és molt acceptable, gràcies sobretot a les prospeccions realitzades en el passat per diversos briòlegs. Per contra, el grau de coneixement que tenim del Corredor és inferior respecte al Montnegre, i per tant cal prendre aquest document com una primera aproximació a la flora de briòfits d'aquest sector, i no com a un catàleg exhaustiu. Per aquest motiu, i per tal de completar aquest coneixement, la nostra intenció és continuar amb les prospeccions en aquest sector.

1. Introducció

Justificació del treball i objectius

La conservació de la biodiversitat és un dels objectius prioritaris als espais naturals protegits. Per tal que aquesta protecció sigui efectiva, el primer pas és conèixer la distribució de les espècies a preservar. Per tant, és necessària una feina de recopilació de dades bibliogràfiques i de treball de camp, tasca prèvia a qualsevol planificació o actuació de gestió. L'elaboració de documents de síntesi, que recullin totes les dades existents, hauria de ser una eina útil per als òrgans gestors d'aquestes àrees protegides.

L'obra més important i completa sobre els briòfits al Parc del Montnegre i el Corredor és la tesi doctoral de Rosa Maria Cros, dedicada a l'estudi dels briòfits del massís del Montnegre (incloent també àrees actualment fora de l'àmbit del Parc). Aquest treball, que cita 214 tàxons, encara a dia d'avui és una obra de referència. Malauradament encara no existeix un treball similar per al massís del Corredor, per aquest motiu un dels principals objectius quan ens vam plantejar aquest estudi, és la de cobrir aquest buit d'informació.

El present document es basa tant en la informació bibliogràfica publicada com en el nostre treball de camp, i vol ser una eina per tal de facilitar la feina dels gestors d'aquest espai natural. En aquest sentit, l'objectiu ha estat recopilar en un sol document totes les dades prèviament publicades i afegir-hi les dades recollides per nosaltres durant el treball de camp, així com també visualitzar quines són les àrees amb una menor intensitat de prospecció, de cara a planificar els mostrejos futurs.

Àrea d'estudi

L'àrea d'estudi d'aquest treball coincideix amb els límits del Parc del Montnegre i el Corredor. També s'han inclòs algunes àrees que amb la futura ampliació dels límits del parc hi quedaran incloses, com per exemple els vessants solells dels turons de Montpalau i la muntanya de Can Carreres.

2. Metodologia

Recopilació bibliogràfica

En primer lloc es va fer un buidatge bibliogràfic de tots els treballs que continguessin informació sobre l'àrea d'estudi. Com hem dit abans, la principal font ha estat la tesi doctoral de Rosa Maria Cros, que tracta sobre la brioflora del massís del Montnegre (Cros, 1985). A partir d'aquí, es va veure que la quantitat d'informació disponible per al Montnegre era molt superior que la que es tenia per al Corredor, per aquest motiu vàrem decidir dedicar la major part del treball de camp a prospectar aquest sector.

Treball de camp

Les localitats a mostrejar es van seleccionar a partir de les seves característiques climàtiques, geològiques i d'hàbitat.

Per tal de poder trobar el màxim número de tàxons, el mostreig es va planificar per tal que inclogués la màxima diversitat d'hàbitats. Així, juntament amb els ambients més estesos al Parc (alzinars, pinedes mediterrànies, suredes...) es van visitar també els hàbitats no tant comuns com són els prats mediterranis, roquissars exposats, boscos de ribera en bon estat de conservació i els pradells inundables.

Durant el treball de camp, es van visitar cadascun d'aquests ambients i es va agafar una petita mostra de les espècies que no es podien reconèixer macroscòpicament. Aquestes mostres es van separar del substrat amb una navalla i es van posar dins de sobres de paper. De cada mostra es van anotar les coordenades UTM (mitjançant GPS), l'hàbitat general (alzinar, alzinar amb roures, verneda, sureda, brolla, etc.), el substrat on es feien (roca, matèria orgànica, sòls, epífita, etc.) i les condicions d'ombra (a ple sol, a mitja ombra o sota ombra intensa).

Treball de laboratori

Al laboratori, es va rehidratar un fragment de cada mostra i es van separar les diferents parts (fil·lidis, rizoides, càpsules...) necessàries per a la determinació. Quan va ser necessari, es van fer seccions transversals dels fil·lidis i/o els caulidis. La preparació de les mostres es feia sempre sota una lupa binocular. Aquestes preparacions es van observar amb un microscopi binocular, i es van identificar seguint claus de determinació contingudes en obres especialitzades (Casas *et al.* 2003; Casas *et al.* 2004; Guerra *et al.* 2006; Brugués *et al.* 2007, Guerra *et al.* 2010; Guerra *et al.* 2014; Brugués & Guerra 2015; Guerra *et al.* 2018).

Informació del catàleg:

Hem ordenat la informació del catàleg florístic seguint un criteri uniforme, amb l'objectiu que sigui fàcilment interpretable. Per facilitar la consulta s'han ordenat les espècies alfabèticament, separant-les només en els tres grans grups de briòfits (antocerotes, hepàtiques i molses). Per a cada espècie, indiquem:

- **Nom científic actualment acceptat del tàxon:** ens hem basat en la versió més recent de la Checklist de Briòfits de Catalunya (Sáez *et al.* 2019), amb algunes modificacions recollides al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Els tàxons que són una novetat per a la brioflora del Parc (és a dir, no hi havien estat citats anteriorment) porten davant un asterisc. Quan es tracta una novetat per a la província de Barcelona, el nom del tàxon va precedit de dos asteriscs.
- **Citacions bibliogràfiques:** donem una relació de totes les obres bibliogràfiques amb informació del tàxon dins dels límits del Parc. Degut a l'elevat nombre de citacions contingudes a l'obra de Rosa Maria Cros, només esmentem la referència bibliogràfica però sense donar la citació concreta, per tal de no allargar excessivament el text. S'indica el nom de l'autor i l'any de publicació entre parèntesi. En el cas dels tàxons citats amb un nom diferent de l'acceptat per Sáez *et al.* (2019), posem entre claudàtors el nom que figura a la publicació original, immediatament després de l'any de publicació de la citació. Les espècies amb presència dubtosa dins els límits del parc pel fet d'haver estat citades de localitats poc precises, figuren en lletra més petita, sense negreta i en cursiva.
- **Distribució general al Parc:** comentem breument el grau de freqüència de l'espècie dins de l'àrea d'estudi, així com els sectors pels quals es distribueix.
- **Ecologia:** ambients que ocupa l'espècie.
- **Mostres pròpies:** per a les espècies que hem trobat en el nostre mostreig, fem una relació de les localitats on cada espècie ha estat recollida. Quan l'espècie es va recol·lectar, ho indiquem posant "leg." davant de la data de recol·lecció, mentre que per a les espècies que només es van observar, posem "vid." davant la data d'observació..
- **Mapa de distribució:** per a les espècies que hem trobat durant el nostre mostreig, incloem un mapa de distribució amb les localitats on l'espècie ha estat recollida, o observada en cas que es pogués identificar macroscòpicament.

3. Resultats generals

Com ja s'ha dit a la introducció, atès que prèviament a iniciar aquest treball, el nivell de coneixement de la brioflora del Montnegre era molt superior a la del Corredor, es va prioritzar la prospecció d'aquest darrer sector. El treball de camp al Montnegre es va limitar bàsicament a intentar retrobar algunes espècies d'interès de conservació o bé indicadores de fusta morta, com *Tetraphis pellucida* i *Lepidozia reptans*.

En total, es van recollir un total de 253 mostres de briòfits, de les quals 225 corresponen al Corredor i 28 al Montnegre. La determinació d'aquestes mostres va donar lloc a un catàleg de 80 tàxons (74 dels quals al Corredor i 23 al Montnegre). A continuació passem a detallar les característiques generals de la brioflora del Parc.

Característiques de la brioflora del Parc del Montnegre i el Corredor

- **Estat previ i actual del coneixement de la brioflora**

En el moment d'iniciar el mostreig, el catàleg del Parc constava d'un total de 209 tàxons de briòfits (3 antocerotes, 54 hepàtiques i 132 molses) (taula 1). D'aquests, 189 tàxons (3 antocerotes, 60 hepàtiques i 146 molses) tenien presència segura dins dels límits del Parc, mentre que 20 espècies tenien una presència dubtosa (taula 1). En comparació, la tesi doctoral de Rosa Maria Cros cita un total de 214 tàxons només per al massís del Montnegre (Cros i Matas, 1985). La raó que el nostre catàleg tingui menys espècies tot i abastar també el Corredor, és que nosaltres ens hem limitat al territori del Parc, mentre que la tesi doctoral de R.M. Cros inclou la totalitat del Montnegre. De les espècies amb presència segura, la majoria (186 tàxons) corresponien al sector del Montnegre, mentre que només 20 espècies estaven citada al sector del Corredor (taula 1).

Actualment, el catàleg de briòfits del parc consta d'un total de 199 tàxons que amb tota (o quasi tota) seguretat estan presents dins dels límits del parc. El número d'espècies conegudes per al Montnegre gairebé no ha variat, en canvi l'increment d'espècies al Corredor ha estat notable, passant de 20 tàxons a 82 (1 antocerota, 20 hepàtiques i 61 molses) (taula 1). Per al conjunt del parc aportem 8 tàxons que no havien estat citats anteriorment, dels quals 2 són hepàtiques i 6 molses. També hem confirmat que la molsa *Dialytrichia mucronata* (la presència de la qual era dubtosa) es fa dins dels límits del Parc. En canvi, 18 espècies encara tenen una presència no segura a l'àrea d'estudi, doncs malgrat haver-les cercat durant el treball de camp, no ha estat possible trobar-les. Es tracta d'espècies que han estat citades d'ubicacions massa imprecises, però que tenint en compte els seus requeriments ecològics podrien estar presents al Parc.

	Previ al treball			Estat actual		
	Total	M	C	Total	M	C
Total tàxons (segurs i dubtosos)	209	-	-	217	198	89
Antocerotes	3	-	-	3	3	1
Hepàtiques	60	-	-	62	53	25
Molses	146	-	-	152	142	63
Total tàxons (segurs)	189	186	20	199	187	82
Antocerotes	3	3	0	3	3	1
Hepàtiques	54	52	7	56	52	20
Molses	132	131	13	140	132	61
Total tàxons (dubtosos)	20	-	-	18	11	7
Antocerotes	0	-	-	0	0	0
Hepàtiques	6	-	-	6	1	5
Molses	14	-	-	12	10	2

Taula 1. Resum del coneixement briològic del Parc del Montnegre-Corredor abans i després d'aquest treball. M: Montnegre. C: Corredor.

- **Tàxons amb presència al Parc**

Dels 199 tàxons de briòfits amb presència segura dins dels límits del Parc, la majoria són espècies comunes i sovint abundants a bona part de la conca Mediterrània, també en el l'àmbit de Catalunya. Aquestes espècies formen el nucli principal del poblament de briòfits del Parc del Montnegre i el Corredor, i inclou molses com *Hypnum cupressiforme*, *Scleropodium touretii*, *Pseudoscleropodium purum*, *Brachythecium rutabulum* o *Fissidens taxifolius*, entre moltes altres. Quant a les hepàtiques, el gruix del poblament està format per hepàtiques folioses com *Frullania dilatata* o *Radula complanata*, així com per algunes hepàtiques tal·loses com *Reboulia hemisphaerica* o *Conocephalum conicum*. Totes elles són freqüents o molt abundants en d'altres espais naturals amb característiques ambientals similars a les del territori que estudiem.

D'altres espècies, en canvi, tenen una presència molt restringida en el context de Catalunya, o almenys en les comarques que podríem considerar de "terra baixa". Entre aquestes espècies, hi hauria *Sphaerocarpos europaeus* o *Myriocoleopsis minutissima*. Es tracta, per tant, de les espècies de més valor de conservació doncs la seva desaparició suposaria una reducció notable de la seva distribució a nivell regional.

- **Tàxons nous o extingits de la brioflora del Parc**

El nostre treball de camp ha permès trobar un total de 8 espècies de briòfits que fins ara no havien estat citats del Parc (2 hepàtiques i 6 molses). La més destacada seria l'hepàtica *Sphaerocarpos europaeus* la qual constitueix una novetat per a la província de Barcelona. Altres 7 tàxons (*Atrichum angustatum*, *Barbilophozia barbata*, *Cryphaea heteromalla*, *Dialytrichia mucronata*, *Grimmia laevigata*, *Grimmia lisae* i *Tortella nitida*) són novetats per a la brioflora del

Parc. En contrast, no hem considerat que cap espècie de briòfit hagi patit una extinció local, doncs les condicions ambientals no han experimentat canvis significatius des que van ser citades.

Figura 1. Vista de detall de *Sphaerocarpos europaeus*, fotografiada als prats de Sant Andreu del Far.

- **Tàxons no retrobats**

Malgrat que moltes de les espècies citades a la bibliografia han estat retrobades, n'hi ha d'altres que no hem aconseguit retrobar. És el cas de dues espècies típiques de fusta morta com *Tetraphis pellucida* i *Lepidozia reptans*, que havien estat trobades a la roureda culminant del Montnegre (Cros i Matas, 1985). És possible que els períodes de sequera dels últims anys hagin provocat la seva extinció (són espècies que necessiten fusta morta quasi permanentment humida), però també és possible que no haguem aconseguit trobar la localitat exacta on aquestes espècies estan presents, i més tenint en compte les seves reduïdes dimensions (inferior a 1 cm). Per tant, no ens atrevim a donar-les com a extingides.

- **Tàxons de presència no confirmada, però probable**

En total, 18 tàxons resten amb una presència dubtosa dins dels límits del Parc (taula 1). Corresponen a citacions geogràficament massa imprecises com per atribuir-les a l'àrea d'estudi ("Olzinelles", "Font a Vallgorguina", "Bosc de la riera de Llavaneres", etc.) però que per les seves preferències ecològiques, és perfectament possible que hi estiguin presents. És el cas d'espècies com *Porella platyphylla*, *Marchantia paleacea*, *Syntrichia papillosa* o *Tortula subulata*, totes elles

presentes en altres espais naturals de característiques similars a les que trobem al Parc del Montnegre i el Corredor.

- **Espècies amenaçades o protegides**

Al catàleg hi consten un total de 19 tàxons que segons Sáez et al. (2019) es troben dins la categoria de “Vulnerable” (VU), “Near threatened” (NT) o “Data deficient” (DD). En aquesta discussió ens centrarem en les de la primera categoria (VU). Quatre espècies considerades vulnerables a Catalunya tenen presència segura o probable al Parc: *Harpalejeunea molleri* (presència dubtosa), *Liochlaena lanceolata*, *Myriocoleopsis minutissima* i *Codonoblepharon forsteri*.

Harpalejeunea molleri va ser citada per Barnola a les proximitats del dolmen de Pedra Gentil. Segons Sáez et al. (2019) a Catalunya aquesta espècie únicament estaria present a la zona de Sant Llorenç de la Muga (Alt Empordà), per la qual cosa hem considerat que la seva presència al Parc és poc probable.

Liochlaena lanceolata és un cas similar al de l'espècie anterior. Segons Sáez et al. (2019) la cita del Montnegre possiblement sigui deguda a una confusió amb un altre tàxon.

Myriocoleopsis minutissima a Catalunya ha estat trobada únicament al Montseny i al Montnegre (Sáez et al., 2019). A la nostra àrea d'estudi va ser citada per Cros i Matas (1985) a la zona del Sot de l'Aram. A manca de retrobar aquesta població, la donem com a present al Parc, si bé calen noves prospeccions per confirmar la seva presència i establir el seu estat de conservació a l'àrea d'estudi.

Finalment, *Codonoblepharon forsteri* va ser trobat per Cros i Matas (1985) únicament al Montnegre, prop de Can Mainou, localitat que no hem pogut retrobar i per tant no podem establir el seu estat de conservació. A Catalunya aquesta espècie ha estat citada també als Ports de Beseit. Va ser citada del Montseny, si bé segons Sáez et al. (2019) aquesta cita respon a una confusió amb *Zygodon rupestris*, una espècie molt més comuna. En tot cas, caldrien noves prospeccions per poder establir de forma precisa quin és l'estat de conservació d'aquesta espècie al Montnegre.

Pel que fa a la resta d'espècies dins les categories NT o DD, al Parc hi serien presents de forma segura o probable les següents (les espècies sense negreta i en lletra més petita no tenen una presència segura):

NEAR THREATENED (NT)	DATA DEFICIENT (DD)
ANTOCEROTES I HEPÀTIQUES	
<i>Anthoceros punctatus</i>	<i>Radula lindenbergiana</i>
<i>Calypogeia arguta</i>	<i>Scapania curta</i>
<i>Isopaches bicrenatus</i>	<i>Sphaerocarpos michelii</i>
<i>Sphaerocarpos europaeus</i>	
MOLSES	
<i>Entosthodon obtusus</i> (Hedw.) Lindb.	<i>Entosthodon muhlenbergii</i>
<i>Fissidens curvatus</i>	<i>Ditrichum subulatum</i>
<i>Isothecium myosuroides</i>	<i>Fissidens exilis</i>
<i>Philonotis rigida</i>	
<i>Sciuro-hypnum plumosum</i>	

- **Gèneres més comuns**

A continuació passem a detallar quins són els gèneres amb major número de tàxons a la brioflora del Parc. Es tracta d'un apartat que vol ser orientatiu, però que cal interpretar amb cautela, doncs futures revisions sistemàtiques d'alguns gèneres poden fer variar sensiblement aquestes dades.

Per a les hepàtiques, els gèneres més ben representats són *Scapania* (amb 6 espècies), *Cephaloziella* (4 espècies) i *Solenostoma* i *Lophocolea* (amb 3 espècies cadascun). Per a les molles, els gèneres amb més espècies són *Fissidens* (8 tàxons) i *Brachythecium*, *Didymodon* i *Plagiomnium* (amb 5 espècies cadascun). Aquests valors estan en concordança amb el paisatge vegetal de l'àrea d'estudi, doncs es tracta de gèneres freqüents en talussos i sòls forestals, que són els dominants al Parc. Per contra, gèneres com *Thuidium*, *Steblotrichum*, *Pseudoscleropodium* o *Myriocoleopsis* estan representats només per una espècie. La casuística d'aquests gèneres "poc comuns" és variada: en alguns casos (*Thuidium*) són gèneres amb més espècies a nivell català i ibèric, però relativament exigents quant a humitat, raó per la qual estan poc representats al territori. En el cas de *Pseudoscleropodium*, en canvi, es tracta d'un gènere monotípic, amb una única espècie a nivell mundial.

- **Diferències entre la brioflora del Montnegre i la del Corredor**

Si comparem la brioflora dels dos sectors del parc (Montnegre – Corredor), són evidents algunes diferències. La més clara és la gran diferència quant al número total d'espècies (187 al Montnegre vs. 82 al Corredor). Creiem que les causes d'aquesta dissimetria entre els dos sectors són les següents.

- En primer lloc, la gran majoria de dades per al Montnegre provenen del treball de Rosa Maria Cros, fruit de diversos anys de recol·leccions sistemàtiques (Cros i Matas, 1985). Si bé l'autora del treball no especifica el número d'anys de mostreig ni el número de sortides de camp, hem de pensar, per a un treball d'aquestes característiques, amb un mínim de 2-

3 anys, si bé possiblement sigui superior als 4 anys. En canvi, durant el nostre treball no hem pogut fer un mostreig tan perllongat, cosa que ens ha impedit trobar moltes de les espècies menys comunes, però que segurament es trobin presents al Corredor. Per tant, pel que fa a aquest sector, hem de considerar el present treball com un primer catàleg que caldrà completar en els propers anys.

- L'extensió del Corredor és sensiblement inferior a la del Montnegre, especialment si tenim en compte l'àrea protegida que és on hem fet el mostreig. En cas d'haver inclòs també les zones més properes a la costa i les àrees en contacte amb el Mogent (en definitiva, els límits naturals del massís del Corredor), sens dubte el número d'espècies hagués estat força superior. De fet, en fer el buidatge bibliogràfic hem descartat prop d'una vintena d'espècies presents en aquests sectors exclosos de l'estudi.
- Per últim (però no menys important) les característiques ambientals del massís del Corredor són sensiblement menys diverses que les del Montnegre, tant abiòtiques (geològiques i climàtiques) com biòtiques (hàbitats):
- Al Montnegre, a més dels granits predominants, hi trobem importants afloraments de roques metamòrfiques (pissarres i esquistos) i fins i tot carbonatades (calcàries paleozoiques), que permeten la presència d'algunes espècies clarament basòfiles (*Didymodon tophaceus*, *Eucladium verticillatum*, *Gymnostomum calcareum*, *Southbya nigrella*, etc.). Al Corredor, l'absència total d'aquests materials impossibilita o dificulta molt que aquestes espècies hi prosperin, sinó és en ambients artificials que aportin un substrat adient (murs artificials).
- Quant als hàbitats, la carena culminant del Montnegre es troba coberta per extensos boscos caducifolis, que al Corredor són absents o molt limitats a racons excepcionalment humits. És molt clara la diferència de paisatge vegetal dels cims del Corredor (amb alzinars i pinedes mediterrànies) respecte el Montnegre (amb castanyedes, rouredes, avellanoses i fins i tot un clap de fageda). Aquests boscos caducifolis, fruit de boires freqüents lligades a la major altitud del Montnegre, són l'hàbitat de nombroses espècies mesòfiles, especialment hepàtiques folioses, molt rares o absents al Corredor. Al Montnegre també són freqüents avellanoses i rouredes a baixa altitud que aporten un hàbitat adient a algunes espècies mesòfiles.

Estat actual del coneixement briològic del Parc i futures línies de recerca

En el moment de concloure aquest document, podem dir que el coneixement de la brioflora del Parc del Montnegre i el Corredor ja és força acceptable, i que el catàleg deu incloure la major part de les espècies presents a l'espai natural. Tot i això, el coneixement que tenim dels diferents sectors encara és força desigual. Mentre que per al Montnegre creiem que la gran majoria d'espècies presents ja estan catalogades, el sector del Corredor encara té un grau coneixement inferior al del Montnegre. Per tant, si es volgués tenir un catàleg exhaustiu de tot el parc, caldria continuar amb les prospeccions en els propers anys. Els sectors per ara menys explorats són algunes valls del sector vallesà com la vall de la riera de Tapioles, així com alguns sectors de la

conca de la riera de Rupit i de la riera del Far. Per contra, gairebé tot el Montnegre, així com les parts altes del Montalt i la plana del Corredor, estan ben prospectades.

A llarg termini, seria de gran interès elaborar el catàleg florístic de tot el sector del Corredor, i no només d'aquelles àrees incloses dins del Parc, per tal de fer un treball que es cenyeixi als límits naturals del territori i no uns límits que no deixen de ser artificials.

Alhora, caldria fer noves prospeccions per confirmar la presència o absència d'algunes espècies amb interès de conservació, però que no s'han pogut retrobar, concretament *Tetraphis pellucida* i *Lepidozia reptans*.

4. El poblament de briòfits dels hàbitats del Parc del Montnegre i el Corredor

A continuació, es presenta una síntesi amb les espècies de briòfits que podem trobar a cadascun dels ambients del Parc. No es vol fer una relació de totes les espècies, sinó senzillament donar una idea general de les espècies més comunes. S'han ordenat els hàbitats en funció de la freqüència dels hàbitats, des dels més comuns als més rars.

- **Bosc esclerofil·les**

Els boscos esclerofil·les del parc estan constituïts per alzinars i suredes. En aquests hàbitats sol ser-hi present una elevada varietat de substrats (roques, talussos, sòls, troncs de forma diversa...) que permeten la coexistència d'un elevat nombre d'espècies.

Als sòls i talussos dels alzinars, és molt abundant la molsa *Hypnum cupressiforme*, juntament amb d'altres espècies de mida gran com *Brachythecium rutabulum* i *Plagiomnium affine*. Als petits talussos ombrejats a l'interior d'aquests boscos és molt freqüent la molsa *Fissidens taxifolius*. Als talussos de més entitat, vora camins i pistes forestals, és molt abundant *Scleropodium touretii*, juntament amb *Hypnum cupressiforme*. En general, però, el poblament briofític dels sòls dels alzinars està poc desenvolupat degut a la baixa humitat i a la presència d'una capa de virosta. És als petits roquissars i a l'escorça dels arbres on trobem el major nombre d'espècies. Així, en aquests dos tipus de substrats són molt comunes *Leptodon smithii*, *Radula complanata*, *Frullania dilatata*, *Metzgeria furcata*, *Hypnum cupressiforme* i *Rhynchostegium confertum*. En alguns indrets amb elevada humitat ambiental podem trobar-hi la molsa *Cryphaea heteromalla*. Sobre alzines, roures i sureres, també són comunes molses epífites com *Lewinskya affinis* i *Zygodon rupestris*. Als alzinars més humits apareixen molses com *Kindbergia praelonga* o *Eurhynchium striatum*.

A les suredes, el poblament de briòfits presenta un caràcter diferent, degut a la menor densitat de l'estrat arbori que permet una major insolació, i per tant, més dessecació del sòl. En aquests boscos falten les espècies més nemorals (com *Brachythecium rutabulum*) i en canvi es fan més freqüents espècies pròpies de llocs oberts, com *Tortella squarrosa* que apareix a les suredes menys denses. Com a epífits, les espècies que apareixen amb més freqüència són l'hepàtica *Frullania dilatata* i la molsa *Lewinskya affinis*. Als entreforcs i zones més planeres del troncs de les sureres apareix de forma quasi constant *Hypnum cupressiforme*.

Figura 2. Aspecte d'un alzar al cim del Montalt. La major part dels briòfits es concentren a les roques ombrejades i sobre els troncs de les alzines.

- **Pinedes mediterrànies**

La brioflora de les pinedes mediterrànies (principalment de pi blanc i pi pinyer) és molt pobre, ja que el sòl sovint es troba cobert per una capa contínua de pinassa, i tampoc les condicions d'humitat són gaire favorables al desenvolupament d'una comunitat de briòfits rica i diversificada. Una de les espècies que apareix amb més freqüència és la molsa *Hypnum cupressiforme*, juntament amb *Pseudoscleropodium purum*. Els talussos són colonitzats per espècies comunes als matollars i prats mediterranis, com *Tortella squarrosa* i *Weissia controversa*. El grup dels epífits està molt poc representat aquí, i pràcticament només hi trobem l'hepàtica *Frullania dilatata* i les moltes *Hypnum cupressiforme* i *Rhynchostegium confertum*.

Quan les pinedes es troben en zones més o menys obagues, o bé la manca de gestió permet la presència d'un sotabosc dens, sovint de transició cap a boscos esclerofil·les, la comunitat de briòfits s'enriqueix en espècies dels alzinars i suredes: *Scleropodium touretii*, *Brachythecium rutabulum*, *Radula complanata* i *Fissidens taxifolius* són les espècies més freqüents en aquestes situacions.

- **Boscos caducifolis**

Al Parc, els boscos caducifolis només cobreixen extensions importants al sector culminant del Montnegre. Es tracta sobretot de rouredes de *Quercus canariensis* i *Q. petraea*, així com castanyedes (d'origen antròpic). També són molt freqüents les avellanoses, sovint amb un estrat

arbori superior de castanyers. Si bé la brioflora d'aquests ambients comparteix moltes espècies amb els alzinars de tendència més humida, hi són més freqüents o exclusives algunes espècies més exigents quant a humitat, i que també trobem en altres boscos caducifolis de la resta del país.

En sòls forestals, als indrets on no s'acumula gaire virosta, hi són freqüents *Eurhynchium striatum* i *Brachythecium rutabulum*, que són les espècies dominants d'aquests boscos a diferència dels alzinars, on el paper de briòfit dominant el feia *Hypnum cupressiforme*. Als talussos ombrejats, juntament amb *Fissidens taxifolius*, hi són freqüents *Pogonatum aloides*, *Polytrichum formosum*, *Plagiochila porelloides* i *Dicranum scoparium*.

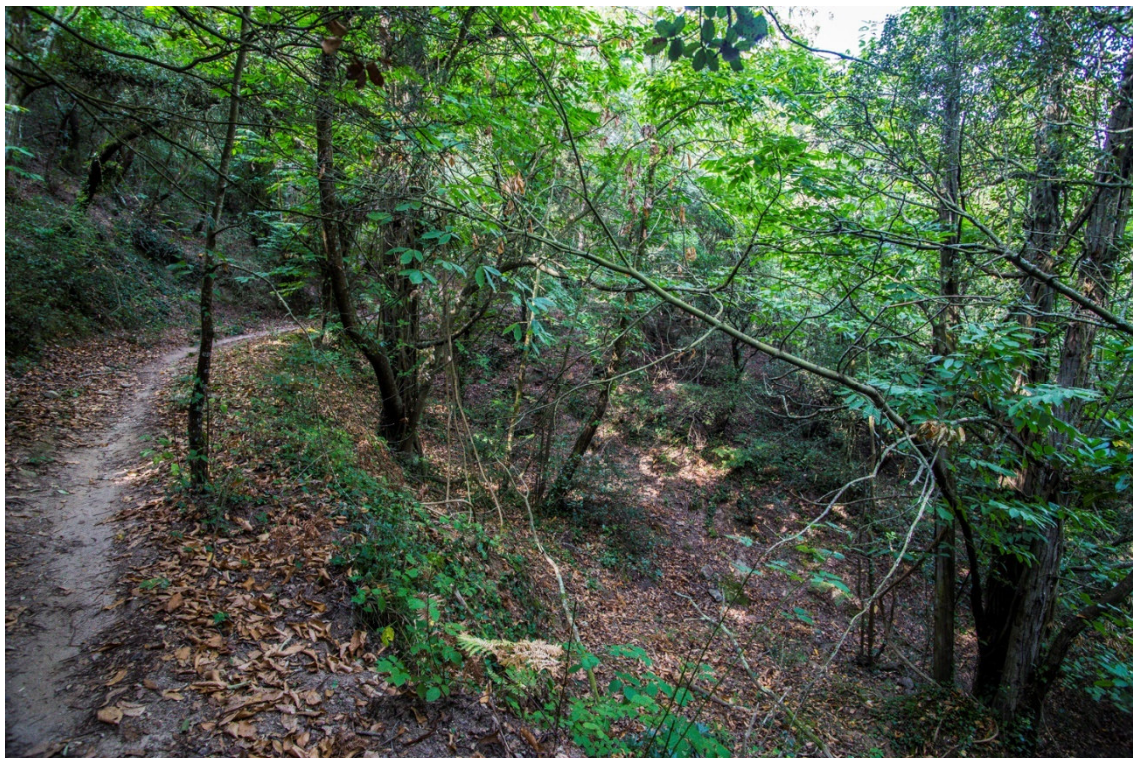

Figura 3. Rodal de bosc mesòfil amb castanyers a la obaga del Montalt. Es pot veure la capa de virosta del sòl, que dificulta la presència de briòfits els quals es concentren als talussos i bases d'arbre.

- **Matollars mediterranis**

Els matollars, integrats principalment per brolles diverses (bruguerars, estepars i formacions mixtes) són relativament freqüents a les zones properes a la perifèria del Parc. Sovint porten un estrat arbori clar amb *Pinus pinea* o *Quercus suber*. En aquests ambients es produeix una dessecació important del sòl, que a més sol ser pedregós, per aquest motiu s'hi dona una relativa pobresa de briòfits. Les espècies més comunes són *Tortella squarrosa*, *Trichostomum crispulum* i *Weissia controversa*, acompanyades de vegades per *Hypnum cupressiforme* i *Pseudoscleropodium purum*.

Alguns matollars es troben en zones obagues, en aquestes situacions de més humitat hi pot aparèixer *Dicranum scoparium*, o fins i tot molses més exigents quant a humitat com *Thuidium tamariscinum*.

Figura 4. Estepar de *Cistus albidus* al solell del turó de Montpalau.

- **Roquissars exposats**

Al Parc no són gaire freqüents grans roquissars i les cingleres hi són pràcticament absents. En canvi, són força comuns els amuntegaments de roques, que en alguns punts poden ser d'alguns metres d'alçada. Quan es troben enmig de matollars aquests rocams estan sotmesos a una intensa insolació i acullen un poblament de briòfits particular, format per espècies adaptades a llargs períodes de dessecació. Les espècies més comunes són *Grimmia pulvinata* i *Tortula muralis*, que apareixen de forma constant a tot el parc. De vegades apareixen espècies com *Hedwigia ciliata*, *H. stellata*, *Grimmia lisae* (en roquissars prop de fons de vall) i *G. laevigata*. D'altres espècies aprofiten les petites acumulacions de sòl dels replans d'aquestes roques, fent que el roquissar s'enriqueixi en espècies no saxícoles com *Hypnum cupressiforme* o *Tortella squarrosa*.

Figura 5. Aspecte d'un roquissar granític prop de Vilalba Sasserra. Les roques estan colonitzades per moltes saxícoles.

- **Prats mediterranis**

Els ambients de prats mediterranis són molt escassos al Parc i zones properes, degut als processos d'aforestació que ha experimentat el territori en les darreres dècades. Només es mantenen en alguns punts del sector del Montnegre, destacant els pradells del solell del turó de Montpalau. Malauradament, la comunitat de briòfits d'aquest lloc és força pobre, degut a la pedregositat del substrat, al pendent (que impedeix l'acumulació d'argiles, i per tant la proliferació d'espècies de mida petita) i sobretot, a l'impacte de motocròs camp a través, pràctica que caldria erradicar de ple i que afecta de ple aquests prats. En aquest indret s'hi fa *Tortella squarrosa*, *Trichostomum crispulum* i alguna altra molsa de mida petita del gènere *Weissia*, que no hem pogut identificar per manca d'espòròfits.

En uns prats propers a ca l'Estol (Calella) hi vam trobar un exemplar del gènere *Phascum*, però la falta d'espores madures ens va impedir determinar amb seguretat l'espècie.

Figura 6. Prat mediterrani al vessant solell del turó de Montpalau.

Figura 7. Efectes del motocròs sobre els prats del turó de Montpalau. S'aprecia perfectament la greu afectació sobre el sòl, que amb les pluges serà inevitablement erosionat i es perdrà.

- **Ambients aquàtics**

La llera de rieres i torrents presenten una brioflora que no és molt rica en espècies, per contra aquestes espècies són exclusives, o gairebé, d'aquest hàbitat. Aquests ambient estan més ben representats al Montnegre que al Corredor, degut a la major pluviositat i entitat dels cursos d'aigua.

A la capçalera del Mogent són molt abundants *Fontinalis antipyretica* i *Rhynchostegium riparioides*, juntament amb *Brachythecium rivulare* i *Dialytrichia mucronata*. Aquest conjunt d'espècies apareix allà on la llera és rocosa, i per tant no hi pot haver infiltració de l'aigua, la qual circula de forma superficial durant més temps. En canvi, als llocs on s'infiltra l'aigua degut a l'acumulació d'argiles, sorres o graves, el poblament de briòfits higròfils és molt més migrat. A les rieres del Montnegre, com la de Fuirosos, també apareixen aquestes espècies, com *Fontinalis antipyretica* que és freqüent a les roques submergides permanentment o temporalment.

A les fonts, també apareix un conjunt d'espècies més o menys higròfiles; *Oxyrrhynchium hians*, *O. speciosum* i *Conocephalum conicum* són les més freqüents.

Tot i que no és un ambient aquàtic, hem considerat que els pradells de sòls molt humits amb *Isoetes durieui* dins d'aquesta categoria. Es tracta d'un ambient molt ric i interessant, no només per l'elevat número d'espècies, sinó també per la seva singularitat: en un d'aquests pradells prop de Vilalba Sasserra apareixien, en pocs metres quadrats, espècies com *Phymatoceros bulbiculosus*, *Entosthodon attenuatus*, *Fossombronia angulosa* i *Fossombronia caespitiformis*, essent l'únic punt del parc on hem trobat aquestes espècies.

Figura 8. Vista de la llera del curs alt del Mogent, prop de Vilalba Sasserra. Les zones amb més persistència d'aigua són colonitzades per *Fontinalis antipyretica* i *Rhynchostegium riparioides*.

- **Ambients ruderals (murs i sòls alterats)**

Si bé els ambients antròpics no ocupen grans superfícies dins del parc (però sí en el conjunt dels massissos del Montnegre i el Corredor), apareixen amb una certa freqüència (sovint cobrint petites superfícies) i puntualment poden donar lloc a alguna espècie d'interès.

Als prats humits de Sant Andreu del Far s'hi fa l'hepàtica *Sphaerocarpos europaeus*, que té aquí la primera localitat per la província de Barcelona. Als murs artificials hi són freqüents espècies saxícoles com les que també es troben en roquissars, com *Grimmia pulvinata* i *Tortula muralis*.

Figura 9. Ruïnes de ca l'Estol, a Calella.

5. Recomanacions de gestió

Durant el treball de camp hem detectat diversos factors que poden provocar un empobriment en la flora de briòfits, ja sigui per una degradació directa dels hàbitats o bé per un simple procés d'homogeneïtzació del paisatge, fruit de l'abandonament de pastures i processos d'aforestació en hàbitats no boscosos. A continuació passem a llistar aquests factors, i fem unes breus propostes de gestió.

Un dels ambients on hem trobat un major nombre d'espècies són els talussos de camins, ja sigui al marge del bosc o al seu interior. Aquests talussos sovint acullen espècies sovint petites, que no toleren restar cobertes per una capa de virosta i per tant són rares o absents al sòl del bosc. Sovint, diverses actuacions de "manteniment" d'aquests camins i pistes forestals porten al seu eixamplament, i per tant a la destrucció de la capa de briòfits. Caldria que aquests eixamplaments de camins es limitessin al mínim imprescindible, especialment a les zones de major humitat (fondals, obagues humides i riberes de torrents) on la comunitat de briòfits és més rica, i sobretot en les localitats on s'han detectat espècies d'interès com *Myriocoleopsis minutissima* (Sot de l'Aram) i *Codonoblepharon forsteri* (àrea de can Mainou).

En alguns sectors (turó de Montpalau) hi hem notat un increment molt important en la pràctica del Motocròs camp a través o resseguint petites corriols que han acabat esdevenint camins amples, en zones de pendent pronunciat que afavoreix l'erosió; això genera un gran impacte sobre les comunitats de prats mediterranis d'aquest sector, els quals tenen una gran singularitat per acollir espècies de flora calcícola, molt rara en l'àmbit del Parc. Per tot això caldria erradicar aquesta activitat en aquesta zona, augmentant la vigilància per part dels Agents Rurals en la mesura del possible.

Al Parc els boscos caducifolis tenen una presència destacable al sector del Montnegre. Alguns d'aquests boscos han assolit una estructura forestal que recorda la de boscos madurs, amb una elevada heterogeneïtat en la mida dels arbres i també en la disponibilitat de substrats (talussos, troncs en diferent estat de descomposició, arbres amb cavitats...). Aquests dos factors afavoreixen la diversitat de briòfits, i per tant caldria que els boscos que mostren uns atributs més elevats de maduresa siguin respectats. També els boscos de fondal (rouredes a baixa altitud, avellanoses i boscos de ribera) són d'un gran interès, ja que quan estan ben estructurats proporcionen un hàbitat a espècies mesòfiles comunes a més altitud, i que troben aquí l'únic ambient en un paisatge dominat per boscos esclerofil·les i matollars mediterranis.

També és necessari assegurar la preservació de les lleres dels torrents i rieres que solquen el Parc. En els cursos d'aigua de més entitat (riera de Fuirosos, capçalera del Mogent) s'hi fa una comunitat dominada per moltes reòfiles com *Fontinalis antipyretica*, *Dialytrichia mucronata* i *Rhynchostegium riparioides*, que si bé no és extraordinàriament rica, si que constitueix l'únic punt on trobem aquestes espècies. Cal evitar a tota costa l'alteració d'aquestes lleres amb endegaments, esculleres o canalitzacions. També els talussos més o menys argilosos que trobem a les proximitats d'aquests torrents representen un hàbitat favorable per a espècies típiques de boscos humits, per aquest motiu cal assegurar la seva preservació.

Els ambients de caràcter més àrid com són els prats mediterranis i roquissars tenen un gran interès pel fet d'acollir un conjunt de moltes i hepàtiques molt especialitzades en aquests ambients extrems. Si bé els roquissars no sembla que estiguin sotmesos a una gran amenaça, els prats mediterranis han patit en els últims anys un procés progressiu d'aforestació, que desplaça les espècies que no toleren l'ombra. Caldrien actuacions de manteniment, i fins i tot de recuperació, d'aquests ambients.

Finalment, a les proximitats de la urbanització Canadà Parc s'hi troba un conjunt de surgències sobre substrat silici que acullen petits pradells amb alguns exemplars d'*Isoetes durieui*, i diversos briòfits molt rars al Parc, com *Phymatoceros bulbiculosus*, *Fossombronia angulosa*, *F. caespitiformis* i *Entosthodon attenuatus*. Aquesta localitat presenta dos problemes principals: per una banda, s'està produint un tancament de la vegetació, que cada vegada limita més l'espai disponible per aquests pradells, i en segon lloc les furgades dels senglars provoquen una erosió considerable. Caldria fer alguna actuació per eliminar vegetació arbustiva dels llocs amb un substrat més humit (i per tant, més favorables a acollir briòfits i altres tàxons de pradells inundables), i si fos possible fer algun tancat per excloure l'entrada dels senglars.

6. Bibliografia

- Álvaro Martín, M.I.; (2001). Estudio de la Flora Briológica del Moixeró; Tesis Doctoral
- Barnola, J. M. De; (1918). Comunicacions científiques; Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural 1918: 35, 119-120, 136
- Barnola, J. M. De; (1920); Comunicacions científiques; Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural 1920: 13, 37, 111, 137
- Bes, M., Corbera, J., Sayol, Bagaria, G., Jover Benjumea, M., Preece, C., Sabater, F., Viza, A. & Fernández Martínez, M.; (2017); Efecte de les variables ambientals i hidrològiques sobre la riquesa i distribució dels briòfits fontinals a la Catalunya oriental; Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural 81
- Brugués M., Cros R.M. & Guerra J. (eds.) (2007). Flora Briofítica Ibérica. Sphagnales, Andreaeales, Polytrichales, Tetraphidales, Buxbaumiales, Diphysciales. Vol. I, pp. 183. Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología, Murcia.
- Brugués, M., Casas, C. & Alcaraz, M.; (1982); Estudio monográfico del Orden Polytrichales en España. (Ensayo para una flora briológica española); Acta Botanica Malacitana 7
- Calabrese, G.M. & Muñoz, J.; (2008); Zygodon (Orthotrichaceae) in the Iberian Peninsula; The Bryologist 111
- Calleja, J. A., Mingorance, L., Sim-Sim, M. & Lara, F.; (2014); Ampliación de la distribución bérica conocida de algunas hepáticas localizadas en poblaciones de Prunus lusitanica L.; Boletín de la Sociedad Española de Briología 42-43
- Casas de Puig, C., Seró, P., Ubach, M. & Vives, J.; (1956); Flora briológica de las comarcas barcelonesas; Collectanea Botanica 5
- Casas de Puig, C.; (1972); Brioteca Hispánica 1969; Acta Phytotaxonomica Barcinonensia 10;; pàg. 22_ ; sub. *Bryum capillare* Hedw. subsp. *torquescens* (Bruch & Schimp.) Kindb.
- Casas i Sicart, Creu; (1999); Espècies de briòfits desaparegudes o en greu perill d'extinció al Montseny; III i IV Trobades d'Estudiosos del Montseny (Barcelona). Diputació de Barcelona
- Casas, C., Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C.; (1989); Cartografia de Briòfits: Península Ibèrica i les illes Balears, Canàries, Açores i Madeira; 2: 51-100. Institut d'Estudis Catalans & Universitat Autònoma de Barcelona
- Casas, C., Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C.; (1992); Cartografia de Briòfits: Península Ibèrica i les illes Balears, Canàries, Açores i Madeira 3: 101-150; Institut d'Estudis Catalans
- Casas, C., Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C.; (1996); Cartografia de Briòfits: Península Ibèrica i les illes Balears, Canàries, Açores i Madeira; 4: 151-200. Institut d'Estudis Catalans
- Casas, C.; (1985); Rhodobryum ontariense (Kindb.) Kindb. a Catalunya; Orsis 1

Corbera, J., Fernández-Martínez, M., Jover, M., Torner, G., Calpe, M., Ciurana, O. & Sabater, F.; (2015); Els briòfits de les fonts de la Serralada Litoral Central: composició específica i efecte dels paràmetres ambientals en la seva distribució; L'Atzavara 25

Cros i Matas, R. M.; (1981); *Calypogeia arguta* i *Zygodon forsteri*, espècies noves per a la brioflora catalana; Folia Botanica Miscellanea 2

Cros i Matas, R. M.; (1983); Revisió del *Zygodon viridissimus* (Dicks.) R. Brown als herbaris de Barcelona; Lazaroa 5;; pàg. 307_📄; sub. *Zygodon baumgartneri* Malta

Cros i Matas, R. M.; (1985); Flora briològica del Montnegre; Institut d'Estudis Catalans. Arxius de la Secció de Ciències 78

Fuertes, E., Velázquez, R., Marcos, N. & Rubio, A.; (1997); Revisión y corología de *Leucodon sciuroides* y la var. *morensis* (Bryophyta) en la Península Ibérica; Studia Botanica 16

Gómez Menor Robles, J. M. & Fuertes Lasala, E.; (1993); Revision of spanish Mniaceae (Musci) I. *Plagiomnium undulatum* (Hedw.) Kop. and two species from Sect. *Rosulata* (Kindb.) Kop; Botanica Complutensis 18

Granzow de la Cerda, I.; (1988); Distribución de las especies del género *Anomodon* (Hedw.) Hook. & Tayl. (Musci) en la región occidental; Fontqueria 16

Granzow de la Cerda, I.; (2015); *Anomodon attenuatus* (Hedw.) Huebener. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Guerra J. & Cano M.J. & Brugués M. (eds.) (2018). Flora Briofítica Ibérica. Hypnales. Vol. VI. Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología, Murcia.

Guerra J., Cano M.J. & Brugués M. (eds.) (2014). Flora Briofítica Ibérica. Orthotrichales, Hedwigiales, Leucodontales, Hookeriales. Vol. V, pp. 204. Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología, Murcia.

Guerra J., Cano M.J. & Ros R.M. (eds.) (2006). Flora Briofítica Ibérica. Pottiales: Pottiaceae, Encalyptales: Encalyptaceae. Vol. III, pp. 305. Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología, Murcia.

Guerra, J., Brugués, M., Cano, M.J. & Cros, R.M.; (2010). Flora Briofítica Ibérica. Funariales, Splachnales, Schistostegales, Bryales, Timmiales. Vol. IV, pp. 317

Guerra, J.; (2018); *Rhynchostegiella*. In: J. Guerra, M. J. Cano & M. Brugués (eds.). Flora Briofítica Ibérica. Hypnales. Vol. VI: 207-215; Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología

Gutiérrez i Perearnau, C.; (1998); Novetats florístiques per al Montseny i el Montnegre; Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural 66

Mazimpaka, V. & Lara, F.; (2014); *Codonoblepharon*. In: Guerra, J., Cano, M. J. & Brugués, M. (eds.). Flora Briofítica Ibérica. Orthotrichales, Hedwigiales, Leucodontales, Hookeriales. Vol. V, pp. 27-30; Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología

Riera Domínguez, M.; (2019); *Anthoceros punctatus*, una nova antocerota pel massís del Montnegre; Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural 83

Sáez, L., Ruiz, E. & Brugués, M.; (2019); Bryophyte flora of Catalonia (northeastern Iberian Peninsula): Checklist and Red List; Boletín de la Sociedad Española de Briología 51

Sanz i Magrané, M.M.; (1987); Estudio fenológico de *Anomodon viticulosus* (Hedw.) Hook. & Tayl; Actas del VI Simposio Nacional de Botánica Criptogámica

Sérgio, C.; (1982); Contribução para o conhecimento do género *Ephemerum* Hampe na Península Ibérica; Acta Botanica Malacitana 7

Sérgio, C.; (1984); Estudo taxonómico, ecológico e corológico de *Gymnostomum luisieri* (Sérgio) Sérgio ex Crundw. na Península Ibérica; Anales de Biología 2

Suárez, G. M. & Muñoz, J.; (2015); *Schistidium*. In: Brugués, M. & J. Guerra (eds.). Flora Briofítica Ibérica. Archidiales, Dicranales, Fissidentales, Seligeriales, Grimmiales. Vol. II: 290-325; Universidad de Murcia, Sociedad Española de Briología

Recursos electrònics:

Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C.; (2016); *Calypogeia arguta* Nees & Mont. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Brugués, M., Cros, R. M., Sérgio, C. & Ruiz, E.; (2015); *Archidium alternifolium* (Hedw.) Mitt. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C.; (2017a); *Corsinia coriandrina* (Spreng.) Lindb. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Brugués, M., Cros, R. M., Sérgio, C. & Ruiz, E.; (2017b); *Entosthodon attenuatus* (Dicks.) Bryhn. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Cros, R. M., Brugués, M. & Sérgio, C.; (2015); *Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Cros, R. M., Brugués, M. & Sérgio, C.; (2016a); *Cololejeunea rossettiana* (C.Massal.) Schiffn. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Cros, R. M., Brugués, M. & Sérgio, C.; (2016b); *Leucobryum juniperoideum* (Brid.) Müll.Hal. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Cros, R. M., Brugués, M. & Sérgio, C.; (2017); *Diphyscium foliosum* (Hedw.) D. Mohr. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

Sérgio, C., Brugués, M. & Ruiz, E.; (2015); *Campylopus brevipilus* Bruch & Schimp. In: Brugués, M., Cros, R. M. & Sérgio, C. Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears; Recurs electrònic

ANNEX. CATÀLEG FLORÍSTIC

Antocerotes

***Anthoceros punctatus* L.**

Cites bibliogràfiques: Riera Domínguez (2019).

Només ha estat trobada en una ocasió al massís del Montnegre. No citada per Cros (1985), deu tractar-se d'una espècie força rara.

Talussos ombrejats i humits.

***Phaeoceros laevis* (L.) Prosk.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada del sector del Montnegre, on és relativament comuna, no l'hem trobada al Corredor on seria possible la seva presència.

Talussos humits i ombrívols, en zones boscoses.

***Phymatoceros bulbiculosus* (Brot.) Stotler, W.Doyle & Crand.-Stotl.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Phaeoceros bulbiculosus* (Brot.) Prosk.]. Casas *et al.* (1996) [*Phaeoceros bulbiculosus* (Brot.) Prosk.].

Escassa, només l'hem trobada en una localitat al Corredor, prop de Vilalba Sasserra. Al Montnegre ha estat citada d'un parell de localitats, l'una a la conca de la riera de Pineda i l'altra prop de Sant Martí de Montnegre.

Talussos humits, sovint en pradells inundables amb *Isoetes duriei*.

Vallgorguina: Vora la urbanització Canadà Parc. Talussos argilosos molt humits enmig de roquissars granítics. 365 m. 31TDG5510. Leg. 19/04/2021.

Hepàtiques

***Apopellia endiviifolia* (Dicks.) Nebel & D.Quandt**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Pellia endiviifolia* (Dicks.) Dumort.]; Corbera et al. (2015) [*Pellia endiviifolia* (Dicks.) Dumort.]; Bes et al. (2017) [*Pellia endiviifolia* (Dicks.) Dumort.].

Comuna, present tant al Montnegre com al Corredor.

Fonts i degotalls, de vegades carbonatats.

****Barbilophozia barbata* (Schreb.) Loeske**

Rara, només l'hem trobada en una localitat prop del Santuari del Corredor. Fins ara no havia estat citada de l'àrea d'estudi. Resulta curiós que no hagués estat trobada al Montnegre, on és gairebé segura la seva presència.

Talussos ombrejats, sobre substrat silici.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, als talussos ombrejats vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

***Calypogeia arguta* Nees & Mont.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1981); Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1992); Brugués *et al.* (2016) in Brugués *et al.*; Sáez *et al.* (2019).

Sembla ser rara, i únicament ha estat citada del sector del Montnegre per diversos autors. No l'hem retrobada, ni tampoc l'hem vista al sector del Corredor.

Talussos humífers i protegits de la insolació als marges de camins.

***Calypogeia fissa* (L.) Raddi**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada del sector del Montnegre, l'hem vist creixent sobre talussos humífers i protegits de la insolació a Santa Susanna, a la zona inclosa a l'ampliació del Parc.

Talussos humífers i estables, sovint vora camins.

***Cephalozia bicuspidata* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

L'hem trobada a la part culminant del Montnegre, prop de Santa Maria de Montnegre. És probable la seva presència al sector del Corredor.

Talussos humífers i protegits de la insolació directa.

Sant Celoni: Entre Santa Maria de Montnegre i el Pla de la Tanyada. Avellanosa amb castanyers, als talussos ombrejats i humífers. 685 m. 31TDG6512. Leg. 08/09/2021.

***Cephaloziella baumgartneri* Schiffn.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Es tracta d'una espècie d'afinitats calcícoles, que només ha estat trobada una vegada per Cros i Matas (1985) en un talús ombrívol del sot de l'Aram (vall de la Riera de Pineda). Creiem que a l'àrea d'estudi deu estar molt limitada a les àrees de substrats carbonatats.

Talussos ombrívols.

***Cephaloziella divaricata* (Sm.) Schiffn.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Trobada en una sola ocasió al Sot de l'Aram, sembla ser rara a l'àrea d'estudi. Tot i això, les reduïdes dimensions d'aquest gènere fan pensar que possiblement sigui més comuna, tant al Montnegre com al Corredor, on no l'hem vista.

Talussos de camins protegits de la insolació directa.

***Cephaloziella hampeana* (Nees) Schiffn. ex Loeske**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig et al. (1956) [*Cephaloziella byssacea* (Roth.) Wet.]; Cros i Matas (1985);

Rara, no l'hem trobat al Corredor i només ha estat citada en poques ocasions a les àrees relativament humides del Montnegre (Vallmanya, etc.).

Talussos ombrívols.

***Cephaloziella turneri* (Hook.) Müll.Frib.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1981); Cros i Matas (1985).

Es tracta d'una espècie força comuna al Montnegre, tant als vessants de la conca de la Tordera (Fuirosos) com als marítims. L'hem observat en uns talussos ben ombrejats a la riera de Santa Susanna.

Talussos ombrívols i protegits de la insolació directa, creixent amb altres hepàtiques folioses com *Calypogeia fissa* i *Lophocolea bidentata*.

***Cololejeunea rossettiana* (C.Massal.) Schiffn.**

Cites bibliogràfiques: Casas et al. (1996); Cros et al. (2016a) in Brugués et al.

Aquesta hepàtica ha estat citada de la Riera Sobirans, malauradament la citació no té prou precisió com per dir si es troba dins l'àrea d'estudi, si bé és molt possible la seva presència a l'espai protegit.

***Conocephalum conicum* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985); Cros & Buczkowska (2009); Corbera et al. (2015); Bes et al. (2017).

Relativament comuna al sector del Montnegre, sobre roques humides prop de torrents. Al Corredor és més rara, tot i que ha estat citada en alguns punts del sector oriental (Sot dels Llorers).

Fonts i roques humides en torrents permanents o semipermanents.

***Corsinia coriandrina* (Spreng.) Lindb.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1992); Brugués et al. (2017a).

Relativament comuna tant al Montnegre com al Corredor.

Talussos humífers i relativament protegits de la insolació directa, sovint prop de torrents.

Vallgorguina: Vora la urbanització Canadà Parc. Talussos argilosos molt humits enmig de roquissars granítics. 365 m. 31TDG5510. *Leg.* 11/03/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Talussos llimosos de la riba, a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Diplophyllum albicans* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Poc estesa pel Montnegre, d'on només ha estat trobada per Cros i Matas (1985) en una ocasió. Es una espècie d'afinitat relativament montana, i possiblement no estigui present al Corredor.

Talussos humits.

***Fossombronia angulosa* (Dicks.) Raddi**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, si bé es troba present tant al Montnegre com al Corredor. L'hem recollit en un sol punt proper a la Vilalba Sasserra. Possiblement estigui present en d'altres punts del vessant vallesà.

Talussos humits, sòls temporalment inundats, a ple sol o a mitja ombra.

Vallgorguina: Vora la urbanització Canadà Parc. Talussos argilosos molt humits enmig de roquissars granítics. 365 m. 31TDG5510. Leg. 11/03/2021.

***Fossombronia caespitiformis* Rabenh.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, ha estat citada al Montnegre i l'hem recollida al sector del Corredor, sobre sòl molt humit amb *Isoetes duriei*.

Talussos humits, sòls temporalment inundats, a ple sol o a mitja ombra.

Vallgorguina: Vora la urbanització Canadà Parc. Talussos argilosos molt humits enmig de roquissars granítics. 365 m. 31TDG5510. Leg. 11/03/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 390 m. 31TDG5203. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Epífita sobre *Quercus ilex*. 280 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Sobre roques granítiques. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Epífita sobre *Ulmus minor*. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Sobre un tronc tallat i caigut de *Prunus avium*. 455 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Frullania tamarisci* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Comuna, es fa tant al sector del Montnegre com al Corredor. Sembla que és més freqüent a les cotes mitjanes i altes, essent més rara als sectors més eixuts.

Roquissars granítics exposats o a mitja ombra.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, als talussos ombrejats vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 520 m. 31TDG5806. Leg. 29/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac, prop de la Font del Perdigot. Talussos de la pista forestal, recobrint les roques. 430 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Gongylanthus ericetorum* (Raddi) Nees**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig et al. (1956); Cros i Matas (1985).

Rara, present al Montnegre. És esperable la seva presència al Corredor, on per ara no l'hem trobat malgrat la presència d'hàbitats favorables.

Talussos saulonosos humits.

Harpalejeunea mollerii (Steph.) Grolle

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918) [*Lejeunea serpyllifolia* Scop.]; Barnola (1920) [*Lejeunea serpyllifolia* Scop.].

Citada per Barnola (1918; 1920) en diferents punts del sector del Corredor (dolmen de Pedra Gentil). No l'hem trobada, i Sáez et al. 2019 només la dona com a present a la zona de Sant Llorenç de la Muga. Per tant, possiblement es tracti d'alguna confusió amb alguna altra espècie.

***Isopaches bicrenatus* (Schmidel ex Hoffm.) H.Buch**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Lophozia bicrenata* (Schmidel ex Hoffm.) Dumort.]. Sáez *et al.* (2019).

Deu ser una espècie molt rara, ja que només ha estat trobada prop dels Roquetells (Montnegre).

Talussos sobre substrat silici.

***Jungermannia atrovirens* Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present només al Montnegre, no l'hem retrobat ni tampoc l'hem vist al Corredor.

Talussos més o menys ombrejats.

***Lejeunea cavifolia* (Ehrh.) Lindb.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt freqüent a tot el Parc i a tots els nivells altitudinals, manca només a les zones més seques i exposades.

Talussos poc exposats, també epífita a la base de diversos foròfits (alzina, avellaners, brucs...).

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, sobre roques granítiques ombrejades vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Coll de la Creu de Rupit. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge d'una pista forestal. 425 m. 31TDG5706. Leg. 29/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 520 m. 31TDG5806. Leg. 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Alzinar, epífita a la base de *Quercus ilex*. 390 m. 31TDG5203. Leg. 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Alzinar, al sol, roca silícica ombrejada. 390 m. 31TDG5203. Leg. 29/09/2021.

Dosrius: Entre cal Gaig i cal Barraquer. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 345 m. 31TDG5203. Leg. 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Epífita a la base d'*Erica arborea*. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, epífita sobre *Quercus ilex*. 295 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Vallgorguina: Font del Perdigot. A les parets de la font, sobre pedres humides però no molles. 430 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Lepidozia reptans* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Es tracta d'una espècie que a Catalunya té una distribució principalment pirinenca, i que a l'àrea d'estudi només ha estat citada d'un punt de la carena del Montnegre. Deu ser raríssima, i tot i haver-la buscat amb deteniment no hem aconseguit retrobar-la. Tot i això la donem com a present al Parc.

Soca en descomposició de *Quercus petraea*.

Liochlaena lanceolata Nees

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Jungermannia leiantha* Grolle].

Rara, citada només al Montnegre. No l'hem retrobada. Sáez *et al.* (2019) comenta que la cita del Montnegre possiblement sigui una confusió amb alguna altra espècie. Per tant, creiem que la seva presència al parc és poc probable.

***Lophocolea bidentata* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Barnola (1920); Casas de Puig *et al.* (1956); *Casas Sicart* (1959); Cros i Matas (1985).

Comuna especialment als sectors més humits del parc, especialment als vessants de la depressió prelitoral. Al vessant marítim és comuna a les valls més humides, com les de Pineda o Santa Susanna.

Talussos i fusta morta a l'interior d'alzinars humits.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, al sòl. 295 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 495 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Lophocolea heterophylla* (Schrad.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

És comuna al sector del Montnegre, sobretot als vessants que miren a la depressió prelitoral. Al Corredor, per ara, encara no l'hem trobat, degut a les condicions de menor humitat.

Talussos humits i ombrejats.

***Lophocolea minor* Nees**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Casas Sicart (1959). Cros i Matas (1985).

Relativament rara, només s'ha trobat al Montnegre. Cal buscar-la al Corredor on és molt probable la seva presència.

Talussos humits i ombrejats.

***Lophozia excisa* (Dicks.) Konstant. & Vilnet**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Lophozia excisa* (Dicks.) Dumort.]. Casas i Sicart (1999) [*Lophozia excisa* (Dicks.) Dumort.]; Álvaro Martín (2001) [*Lophozia excisa* (Dicks.) Dumort.].

Deu ser molt rara, només ha estat citada d'un parell de localitats i no l'hem retrobada.

Sobre terra a l'alzinar, en llocs ombrejats.

***Lunularia cruciata* (L.) Lindb.**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1920); Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985). Corbera et al. (2015); Bes et al. (2017).

Comuna tant al Montnegre com al Corredor.

Sobre terra humida, molt sovint a les ribes de torrents i rierols. També en talussos més o menys nitrificats.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafael. Sòl argilós humit i a mitja ombra. 245 m. 31TDG5409. Vid. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Talussos llimosos de la riba, a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. Vid. 01/10/2021.

Marchantia paleacea Bertol.

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918).

No podem saber si la cita de Barnola (1918) correspon a l'interior del Parc, si bé considerem possible la seva presència. En cas de ser-hi present, deu ser una espècie rara.

***Marchantia polymorpha* L.**

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985).

Rara, va ser trobada per Pere Montserrat al sot de les Aubagues; Rosa Maria Cros la va buscar i no la va retrobar, i tampoc nosaltres ho hem pogut fer, ni trobar cap nova localitat al sector del Corredor. Tot i així, és força probable la seva presència.

***Marsupella emarginata* (Ehrh.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Va ser trobada una sola vegada per J. Vives (Cros i Matas, 1985). Nosaltres no l'hem pogut retrobar.

***Mesoptychia bantriensis* (Hook.) L.Söderstr. & Vána**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Lophozia collaris* (Nees) Dumort.].

Rara, apareix només a la mina de Can Montsant. No l'hem trobat al sector del Corredor, si bé la seva presència hi és possible.

Roques ombrejades.

***Mesoptychia turbinata* (Raddi) L.Söderstr. & Vána**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Lophozia turbinata* (Raddi) Steph.]; Sáez *et al.* (2019).

Present al sector del Montnegre, on és força rara. Podria aparèixer al sector del Corredor, si bé la seva menor pluviositat no l'afavoreix gaire.

Vores de torrents, sobre terra humida.

***Metzgeria furcata* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Cros i Matas (1985).

Freqüent a tot el Parc, des de les zones més humides (on és comuna) fins als sectors més secs on es refugia en fondals i obagues.

Roques ombrejades, talussos i també epífita en boscos de tendència humida.

Dosrius: Entre el Santuari del Corredor i el Turó del Pi de Buac. Alzinar, sobre un tronc mort d'alzina encara en peu. 510 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: A la Pedra de la Ferradura. Sobre roques granítiques ombrejades. 512 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 520 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, epífita sobre *Quercus ilex*. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, epífita sobre *Quercus ilex*. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Myriocoleopsis minutissima* (Sm.) R.L.Zhu, Y.Yu & Pócs**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Cololejeunea minutissima* (Sm.) Schiffn.]; Casas et al. (1985) [*Cololejeunea minutissima* (Sm.) Schiffn.]; Calleja et al. (2014) [*Cololejeunea minutissima* (Sm.) Schiffn.]; Sáez et al. (2019).

Molt rara, ha estat citada només del Montnegre, al Sot de l'Aram. No l'hem trobat.

Epífita sobre alzines.

***Pedinophyllum interruptum* (Nees) Kaal.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Recollida per Pere Montserrat al Sot d'en Garrumbau (Montnegre), es tracta d'una espècie molt rara. Malgrat això, és altament probable que també estigui present al Corredor.

***Pellia epiphylla* (L.) Corda**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Més rara que *Apopellia endiviifolia*, es fa al Sot dels Llorers, al sector del Corredor (tot i tractar-se d'una cita de la tesi doctoral de Rosa Maria Cros, sobre la brioflora del Montnegre). Per ara no ha estat trobada al Montnegre.

Fonts i vores de torrents.

Pellia neesiana (Gottsche) Limpr.

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918).

No podem saber si la citació de Barnola (1918) ("Bosc de la riera de Llevaneres") correspon o no a l'àrea d'estudi. És probable la seva presència en torrents o fonts.

***Plagiochasma rupestre* (J.R.Forst. & G.Forst.) Steph.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1985).

Present únicament al sector de Pineda, sobre roques exposades. És probable la seva presència al sector del Corredor.

Roques exposades.

Plagiochila asplenoides (L.) Dumort.

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918).

No podem saber si la citació de Barnola (1918) ("Bosc de la riera de Llevaneres") correspon o no a l'àrea d'estudi. És una espècie relativament exigent quant a humitat, i si bé n'existeixen citacions en àrees mediterrànies, també és cert que es pot confondre amb *Plagiochila porelloides*, molt més comuna i que sovint presenta formes grans. Cal cercar-la especialment al sector del Montnegre.

***Plagiochila porelloides* (Nees) Lindenb.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera et al. (2015); Bes et al. (2017).

Comuna a gran part del parc, només manca o és rara als sectors més secs com les proximitats de Mataró i Sant Vicenç de Montalt.

Talussos ombrejats, dins d'alzinars o rouredes.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, als talussos ombrejats vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Talussos de la riba, a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Sant Celoni: Prop de Santa Maria de Montnegre. Talussos ombrejats dins la roureda. 625 m. 31TDG6512. Vid. 08/09/2021.

Sant Celoni: Vessant obac del Turó Gros. Roureda de *Quercus canariensis* i *Q. petraea*, talús ombrejat i humífer vora el camí. 705 m. 31TDG6412. Leg. 08/09/2021.

***Porella arboris-vitae* (With.) Grolle**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, es fa només al Montnegre.

Talussos humits i ombrívols.

***Porella obtusata* (Taylor) Trevis**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Únicament es troba present al sector d'Hortsavinyà, on és molt rara.

Roques a mitja ombra.

***Porella platyphylla* (L.) Pfeiff.**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918) [*Madotheca platyphylla* (L.) Dumort.]; Casas Sicart (1959) [*Madotheca platyphylloidea* (Schwein.) Nees].

Malgrat ser una espècie molt comuna a bona part de la península Ibèrica, no hem pogut trobar cap localitat d'aquesta espècie. La seva presència és altament probable dins l'àrea d'estudi, si bé ha de ser força rara.

***Radula complanata* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985).

Molt comuna a tota l'àrea d'estudi, tant al Corredor com al Montnegre. Resseguint les obagues i bases de vessant arriba fins als sectors més eixuts del Parc.

Epífita sobre diversos foròfits (alzina, surera, roure, avellaner, bruc, etc.) i també sobre roques ombrejades.

Dosrius: Entre el Santuari del Corredor i el Turó del Pi de Buac. Alzinar, epífita de *Quercus ilex*. 515 m. 31TDG5710. Vid. 28/09/2021.

Dosrius: Font del Mal Pas. Pedres seques i ombrejades dels murs de la font. 405 m. 31TDG5706. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Coll de la Creu de Rupit. Epífita sobre *Quercus ilex*. 425 m. 31TDG5706. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 390 m. 31TDG5203. Vid. 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Epífita a la base d'*Erica arborea*. 250 m. 31TDG5409. Vid. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, sobre pedres silíciques d'un antic mur de pedra seca. 295 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Radula lindenbergiana* C.Hartm.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Si bé Cros i Matas (1985) la cita de diversos llocs del Montnegre, no n'hem trobat cap exemplar, i totes les nostres mostres corresponen a *Radula complanata*. És una espècie relativament rara a Catalunya, que també podria ser present al Corredor.

Epífita sobre alzines, oms i pins.

***Reboulia hemisphaerica* (L.) Raddi**

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985).

Comuna a tot el parc. Al Corredor l'hem trobat als vessants de la conca del Mogent, sembla ser rara o absent del vessant marítim

Talussos de camins a mitja ombra.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. En una fondalada, als talussos humits i a mitja ombra, sobre sauló. 460 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Font del Perdigot. Talussos saulonosos propers a la font. 430 m. 31TDG5808. *Leg.* 28/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos ombrejats prop del Mogent. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Scapania aequiloba* (Schwägr.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Força freqüent al Montnegre, especialment als vessants de la conca de la Tordera. La seva presència al Corredor és molt probable, si bé totes les nostres mostres de *Scapania* sp. corresponien a *Scapania aspera* o *S. compacta*.

Talussos i roques.

***Scapania aspera* M.Bernet & Bernet**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1992).

L'hem trobada, i està citada pels treballs precedents, al massís del Montnegre. És molt possible que també es faci al Corredor, on cal seguir buscant-la.

Talussos i roques.

Sant Celoni: Entre Santa Maria de Montnegre i el Pla de la Tanyada. Avellanosa amb castanyers, als talussos ombrejats i humífers. 685 m. 31TDG6512. *Leg.* 08/09/2021.

Sant Celoni: Entre el Pla de la Tanyada i el Turó de Santa Maria. Avellanosa amb castanyers, sòl molt humífer i ombrejat. 700 m. 31TDG6512. *Leg.* 08/09/2021.

***Scapania compacta* (Roth) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1992).

Relativament rara al Corredor, sembla que es prefereix les zones més properes a la depressió prelitoral, on la major humitat la deu afavorir. També ha estat citada al Montnegre.

Talussos i roques en condicions de mitja ombra.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Sobre roques de granit molt meteoritzades. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roca granítica exposada a la riba. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Scapania curta* (Mart.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Sáez *et al.* (2019).

Rara, ha estat citada únicament en diverses localitats del Montnegre, sempre als vessants de les valls de la conca de la Tordera. Cal buscar-la al Corredor.

Talussos ombrívols.

***Scapania nemorea* (L.) Grolle**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present en diverses localitats del Montnegre, sempre dins la conca de la Tordera. Sembla que manca als vessants marítims.

Talussos ombrívols.

***Scapania undulata* (L.) Dumort.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas i Sicart (1999).

Es tracta d'una hepàtica molt rara, ja que només va ser recollida per Rosa Maria Cros al sot dels Vidriers (Montnegre). El fet que sigui una hepàtica de tendència montana explica aquesta raresa. Deu ser absent o molt rara al Corredor.

Talussos humits.

***Solenostoma gracillimum* (Sm.) R.M.Schust.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Jungermannia gracillima* Sm.].

Relativament comuna al Montnegre, no l'hem vist al Corredor. És una hepàtica present a diferents espais naturals de terra baixa (Cap de Creus, Montcada i Reixac, Muntanyes de Prades...) per tant és esperable la seva presència al Corredor.

Talussos humits.

***Solenostoma hyalinum* (Lyell) Mitt.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Jungermannia hyalina* Lyell].

Molt rara, sembla que únicament està present al Montnegre, concretament a la vall de Fuirosos.

Sobre terra humida.

***Solenostoma sphaerocarpum* (Hook.) Stephani**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Jungermannia sphaerocarpa* Hook.].

Escassa, es distribueix per alguns punts del massís del Montnegre (serra de Gavarra, sot dels Vidriers). És una espècie montana, ben distribuïda pels Pirineus però que manca al Montseny, per això veiem difícil que estigui present al Corredor.

Talussos humits.

***Southbya nigrella* (De Not.) Henriq.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Es tracta d'una espècie de substrats carbonatats, per aquest motiu és rara a l'àrea d'estudi. Apareix en les localitats amb presència de roques més o menys carbonatades (mina de Can Montsant).

Roques calcàries.

***Southbya tophacea* (Spruce) Spruce**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Com en el cas de *S. nigrella*, es tracta d'una espècie de substrats carbonatats, per aquest motiu és rara a l'àrea d'estudi. Apareix en les localitats amb presència de roques més o menys carbonatades (mina de Can Montsant).

Roques calcàries.

*****Sphaerocarpos europaeus* Lorb.**

L'hem recollida únicament als prats humits propers a Sant Andreu del Far, a les zones amb menor densitat de vegetació herbàcia. Es tracta d'una hepàtica de vida curta i amb una morfologia molt particular, que només es pot diferenciar de *Sphaerocarpos michelii* per la morfologia de les espores. Per sort, la nostra mostra presentava espores madures que permeten identificar-la amb seguretat. Es tracta d'una novetat per a la província de Barcelona.

Sòls exposats i argilosos, humits durant el final de l'hivern i inicis de primavera, sovint en indrets ruderalitzats.

Dosrius: Uns 200 metres a l'est de Sant Andreu del Far. Prats humits, al sòl argilós i exposat. 420 m. 31TDG5308. Leg. 19/04/2021.

Sphaerocarpos michelii Bellardi

Cites bibliogràfiques: Barnola (1918); Casas Sicart (1959) [*Sphaerocarpos terrestris* Sm.].

Citada d'Olzinelles per Barnola (1918) i Casas Sicart (1959), no podem saber si aquesta localitat es troba dins del Parc. Tot i això, és possible la seva presència als camps de Sant Andreu del Far, encara que també es podria tractar d'una confusió amb *Sphaerocarpos europaeus*, present al Parc.

***Targionia hypophylla* L.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); García Zamora (1987); García Zamora et al. (1990).

Només l'hem trobada als vessants septentrionals del Corredor, ocupant talussos saulonosos al peu d'uns roquissars granítics. També està citada al Montnegre i a la capçalera de la riera de Sobirans.

Talussos saulonosos a mitja ombra.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Talussos saulonosos al peu de roques granítics, fora de la influència de l'aigua. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Moltes

Alleniella complanata (Hedw.) S.Olsson, Enroth & D.Quandt

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Comuna a gran part del parc, només manca de les zones més eixutes, mentre que és freqüent als vessants de la depressió prelitoral, especialment als fons de vall.

Sobre roques silíciques, també epífita de roures i alzines.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 530 m. 31TDG5706. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, epífita sobre *Quercus pubescens*. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Roca granítica a mitja ombra al marge de la pista forestal. 455 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Amblystegium serpens (Hedw.) Schimp.

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citadella del Montnegre, no l'hem trobat. Possiblement estigui present també al Corredor.

Roques i sòls humits.

Anomobryum julaceum (Schrad. ex P.Gaertn. et al.) Schimp.

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, no l'hem trobat. Ha estat citada del Montnegre per Cros i Matas (1985).

Roques granítiques.

***Anomodon viticulosus* (Hedw.) Hook. & Taylor**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Sanz i Magrané (1987); Granzow de la Cerda (1988).

Estesa pel massís del Montnegre (Fuirosos, Hortsavinyà, Vallgorguina), sembla que manca o és molt rara al Corredor.

Roques de diversa mena, també epífita de diversos foròfits.

***Archidium alternifolium* (Hedw.) Mitt.**

Cites bibliogràfiques: Gutiérrez i Perearnau (1998); Brugués *et al.* (2015) *in* Brugués *et al.*

Es fa en alguns punts prop del límit de la serralada amb la plana del Vallès (Tall d'en Bosc). És una espècie típica de sòls inundables o molt humits durant l'hivern, que deu ser rara a l'àrea d'estudi.

Sòls molt humits, sovint amb *Isoetes duriei*.

****Atrichum angustatum* (Brid.) Bruch & Schimp.**

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Talussos de la riba, a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Atrichum undulatum* (Hedw.) P.Beauv.**

Cites bibliogràfiques: Brugués *et al.* (1982); Cros i Matas (1985).

Present a tot el Parc, manca a les àrees més eixutes de l'àrea d'estudi. Al Corredor l'hem trobat a les proximitats del Santuari del Corredor.

Sòls forestals en boscos poc secs.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Al sol d'un camí no transitat per vehicles, a mitja ombra. 495 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 450 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Barbula unguiculata* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna al sector del Montnegre, no l'hem trobat al sector del Corredor.

Talussos i sòls exposats.

***Bartramia aprica* Müll.Hal.**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig *et al.* (1956) [*Bartramia stricta* Brid.]; Casas *et al.* (1992) [*Bartramia stricta* Brid.].

Estesa per tot el Parc, tant al Montnegre (Fuirosos, Sant Iscle de Vallalta) com al Corredor. L'hem trobada a la capçalera del Mogent, sobre talussos saulonosos ombrejats.

Talussos saulonosos ombrejats i roques silíciques.

Llinars del Vallès: Entre can Font i can Rafel, vora la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Al marge de la pista forestal, en talussos saulonosos i ombrejats orientats al NE. 260 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Bartramia pomiformis* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1992).

Estesa per tot el parc, sovint conviu amb *Bartramia aprica*. L'hem trobada a la capçalera del Mogent, sobre roques granítiques.

Roques i talussos silícics.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Sobre roques de granit molt meteoritzades. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Brachytheciasium velutinum* (Hedw.) Ignatov & Huttunen**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Brachythecium velutinum* (Hedw.) Schimp.].

Relativament comuna al sector del Montnegre (Vallgorquina, Pineda), per ara encara no l'hem trobada al Corredor, on és probable la seva presència.

Sòls i a la base de troncs d'arbre.

***Brachythecium albicans* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Trobada per Rosa Maria Cros prop de Can Mainou, al Montnegre. Nosaltres no l'hem pogut retrobar. Curiosament aquesta cita no surt recollida al Banc de Dades de la Biodiversitat de Catalunya, tot i així, la donem com a vàlida.

Sòls, indiferent al substrat.

***Brachythecium glareosum* (Bruch ex Spruce) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Força rara, es fa només als voltants de Vallgorquina. No l'hem trobat a cap més localitat del Montnegre ni tampoc al Corredor.

Talussos.

***Brachythecium rivulare* Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Bes *et al.* (2017).

Freqüent a tots els sectors del parc, però restringida a les vores de torrents i rieres de llera pedregosa (rieres de Fuirosos, Pineda i Vallmanya, entre d'altres). Al Corredor l'hem trobada únicament a la capçalera del Mogent, si bé és molt probable que es faci també a les rieres de Canyamars i Tapioles.

Marges de rieres, tant sobre talussos com sobre pedres.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques seques de la llera. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Brachythecium rutabulum* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna a tot el parc, tant als vessants marítims com als de la serralada prelitoral, si bé és en aquests últims on és més abundant.

Sòls forestals més o menys ombrejats.

Dosrius: Pla dels Joncs. Talussos saulonosos ombrejats de la pista forestal. 535 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, al sòl ombrejat. 520 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Talussos saulonosos i a mitja ombra al marge de la pista forestal. 395 m. 31TDG5203. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, al sòl. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques seques de la riba. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 495 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talús saulonós de la pista forestal, a mitja ombra. 450 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 450 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Brachythecium salebrosum* (Hoffm. ex F.Weber & D.Mohr) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada a Sant Martí de Montnegre i a Fuirosos, per ara no l'hem trobada al Corredor.

Sobre terra en zones forestals.

***Bryum argenteum* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, dins del Parc es fa només a Vallmanya i als Roquetells. Es tracta d'una espècie ruderal, que no deu trobar gaires oportunitats dins de l'àrea d'estudi.

Sòls exposats i ruderalitzats.

***Bryum dichotomum* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig *et al.* (1956) [*Bryum bicolor* Dicks.]; Cros i Matas (1985) [*Bryum bicolor* Dicks.].

Ha estat citada en alguns punts del sector marítim, com el Sot de l'Aram. Al Corredor encara no l'hem trobat. La presència de bulbils axil·lars és necessària per a la seva identificació, possiblement per això la seva freqüència ha estat subestimada.

Talussos dins de l'alzinar.

***Calliergonella cuspidata* (Hedw.) Loeske**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, present només al Montnegre. És una espècie moderadament higròfila, la raresa de sòls entollats dins del Parc explicaria la seva raresa.

Talussos molt humits, sovint en contacte amb l'aigua.

***Campyliadelphus chrysophyllus* (Brid.) R.S.Chopra**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Campylium chrysophyllum* (Brid.) Lange].

Només s'ha trobat en un punt del sector del Monengre, al sot de l'Aram.

Talussos forestals.

***Campylophyllum calcareum* (Crundw. & Nyholm) Hedenäs**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Campylium calcareum* Crundw. & Nyholm].

Trobada en un únic punt a la mina de Can Montsant, al Montnegre.

Sòls.

***Campylopus introflexus* (Hedw.) Brid.**

Cites bibliogràfiques: Benjumea et al. (any??).

No citada per Rosa Maria Cros al Montnegre, on actualment és força comuna. Això ens fa pensar que l'expansió d'aquesta espècie exòtica és relativament recent. També es fa al Corredor, ocupant els mateixos ambients que al Montnegre.

Sòls més o menys exposats en brolles, talussos a les vores de camins.

Dosrius: Prop del Santuari del Corredor. Pineda poc densa, sòl saulonós a mitja ombra. 600 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, als talussos ombrejats vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Vid. 28/09/2021.

Llinars del Vallès: Entre can Font i can Rafel, vora la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Al marge de la pista forestal, en talussos saulonosos i exposats. 260 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Ceratodon purpureus* (Hedw.) Brid.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, trobada només prop de can Mainou.

Sòls exposats.

***Cirriphyllum crassinervium* (Taylor) Loeske & M.Fleisch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Força comuna a les àrees menys eixutes del Parc, en canvi sembla més escassa o absent en alguns sectors del vessant marítim.

Sòls forestals, talussos ombrejats. Sembla preferir els fons de vall i ribes de torrents.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Saxícola sobre roques ombrejades de la llera seca. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques seques de la llera. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques seques de la llera. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Roca granítica a mitja ombra al marge de la pista forestal. 455 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Font del Perdigot. A les parets de la font, sobre pedres humides però no molles. 430 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

Vallgorguina: Font del Perdigot. A les parets de la font, sobre pedres humides però no molles. 430 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Codonoblepharon forsteri* (Dicks.) Goffinet**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1981) [*Zygodon forsteri* (Dicks.) Mitt.]; Cros i Matas (1985) [*Zygodon forsteri* (Dicks.) Mitt.]; Calabrese & Muñoz (2008) [*Zygodon forsteri* (Dicks.) Mitt.]; Mazimpaka & Lara (2014) in Guerra et al.; Sáez et al. (2019) [*Zygodon forsteri* (Dicks.) Mitt.].

Molt rara, present en una única localitat al Montnegre, prop de can Mainou. No l'hem retrobat.

Epífita sobre una soca de *Quercus ilex*.

****Cryphaea heteromalla* (Hedw.) D.Mohr**

Relativament comuna a les valls més humides del Parc, tant al Montnegre (Fuirosos, Pineda, Santa Susanna...) com al Corredor (capçalera del Mogent). És una espècie termòfila i que necessita una elevada humitat ambiental, per aquest motiu pot ser força abundant en alguns fons de vall. Curiosament, no estava citada per Cros i Matas (1985).

Epífita sobre alzines, oms i roures, en fons de vall i boscos de ribera.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, epífita sobre *Quercus ilex*. 295 m. 31TDG5409. Vid. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Epífita sobre *Ulmus minor*. 285 m. 31TDG5409. Vid. 01/10/2021.

***Ctenidium molluscum* (Hedw.) Mitt.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, només l'hem trobat en un parell de punts a tot el Parc. Citada també per Cros i Matas (1985). Es tracta d'una espècie que sembla preferir els substrats calcaris, per aquest motiu no és més abundant a l'àrea d'estudi.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Sobre roques filonianes ombrejades. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Sant Celoni: Prop de Santa Maria de Montnegre. Talussos ombrejats dins la roureda. 625 m. 31TDG6512. Leg. 08/09/2021.

****Dialytrichia mucronata* (Brid.) Broth.**

Espècie no citada anteriorment de l'interior del Parc, però si a les seves proximitats (Argentona) (Corbera *et al.* 2015; Bes *et al.* 2017). L'hem trobada, de forma abundant, a les roques de la llera de la capçalera del Mogent. És molt probable la seva presència al Montnegre.

Roques més o menys influïdes pel cabal. Tolera períodes de dessecació moderadament.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Sobre les roques de la llera. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la riba, fissures de roques mai submergides. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A les parts més elevades de la llera. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Sant Celoni: Entre el Pla de la Tanyada i el Turó de Santa Maria. Avellanosa amb castanyers, sòl molt humífer i ombrejat. 700 m. 31TDG6512. *Leg.* 08/09/2021.

Llinars del Vallès: Prop de can Rafel. Talussos saulonosos i a mitja ombra al marge de la pista forestal. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Didymodon fallax* (Hedw.) R.H.Zander**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present al Montnegre i al Corredor, tant als vessants marítims com als de la depressió prelitoral.

Sòls exposats, talussos al marge de camins.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Entre can Font i can Rafel, vora la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Al marge de la pista forestal, en talussos saulonosos i ombrejats orientats al N. 260 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Didymodon insulanus* (De Not.) M.O.Hill**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Trobada només al Montnegre, sembla força rara al territori estudiat. No l'hem trobada al Corredor.

Talussos humits.

***Didymodon luridus* Hornsch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Didymodon trifarius* (Hedw.) Rbhl.].

Es fa només als Roquetells. Es tracta d'una espècie calcícola, que al Parc està limitada pel substrat.

Sobre roques calcàries exposades.

***Didymodon tophaceus* (Brid.) Lisa**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera et al. (2015); Bes et al. (2017).

Rara, és una espècie calcícola que no troba al Parc gaires substrats favorables.

Roques i sòls calcaris.

***Didymodon vinealis* (Brid.) R.H.Zander**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt rara, només s'ha trobat una vegada al sector del Montnegre (Serra de la Gavarra).

Talussos i sòls, de vegades sobre roques.

***Ditrichum subulatum* Hampe**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985). Sáez et al. (2019).

Es tracta d'una molsa rara a l'àrea d'estudi, Rosa Maria Cros la va trobar una sola vegada al sot d'en Garrumbau, al Montnegre. No l'hem trobat al Corredor, on no creiem gaire probable la seva presència.

Talussos en zones forestals.

***Encalypta vulgaris* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig et al. (1956); Cros i Matas (1985).

Trobada només a la zona de la mina de can Montsant, prop d'Hortsavinyà, al Montnegre. És una espècie de substrats calcaris, que difícilment deu estar present al Corredor.

Roques calcàries.

***Entosthodon attenuatus* (Dicks.) Bryhn**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1996); Brugués et al. (2017b) in Brugués et al.

Rara, l'hem trobada només en una única localitat prop de Vilalba Sasserra. També ha estat citada al Montnegre. Les seves exigències ecològiques (sòls molt humits, però sense una cobertura vegetal gaire important) en limiten l'expansió.

Sòls i talussos molt humits, sovint amb *Isoetes duriei*.

Vallgorguina: Vora la urbanització Canadà Parc. Talussos argilosos molt humits enmig de roquissars granítics. 365 m. 31TDG5510. Leg. 19/04/2021.

Entosthodon muhlenbergii (Turner) Fife

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Funaria muhlenbergii* Turn].

Citada per Cros i Matas (1985) de Vallmanya, encara dins de l'àrea d'estudi. Aquesta cita no està inclosa al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. A falta de saber de si es tracta d'un error en la cita original, o un oblit a l'hora d'incloure-la al Banc de Dades, deixem aquesta espècie com a dubtosa.

Entosthodon obtusus (Hedw.) Lindb.

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Espècie citada de Vallgorguina per Cros i Matas (1985). Actualment aquesta cita figura com a dubtosa al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya, i així la considerem en aquest treball.

***Epipterygium tozeri* (Grev.) Lindb.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1996).

Molt comuna a tot el Montnegre, es fa també al Corredor (Torrent dels Llorers).

Talussos humits i ombrívols.

***Eucladium verticillatum* (Brid.) Bruch & Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera *et al.* (2015); Bes *et al.* (2017).

Present en alguns punts del Montnegre (Fuirosos, riera de Pineda). El fet de ser una espècie calcícola en limita l'extensió al parc. És poc probable que estigui present al Corredor.

Roques molles i degotalls d'aigua amb elevat contingut de carbonat càlcic.

***Eurhynchium striatum* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Comuna, especialment als vessants de les conques del Besòs i la Tordera, on la major pluviositat i humitat ambiental l'afavoreix. No l'hem vista als vessants marítims, on deu ser força més rara.

Sòls forestals en alzinars humits, avellanoses i rouredes.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Al sòl ombrejat de la ribera. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Sant Celoni: Entre el Pla de la Tanyada i el Turó de Santa Maria. Avellanosa amb castanyers, sòl molt humífer i ombrejat. 700 m. 31TDG6512. *Leg.* 08/09/2021.

Sant Celoni: Vessant obac del Turó Gros. Roureda de *Quercus canariensis* i *Q. petraea*, talús ombrejat i humífer vora el camí. 705 m. 31TDG6412. *Leg.* 08/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 455 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Exsertotheca crispa* (Hedw.) S.Olsson, Enroth & D.Quandt**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Neckera crispa* Hedw.].

Molt rara, apareix només en un punt a la vall de la riera de Pineda.

Epífita en boscos de ribera.

***Fissidens bryoides* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Es fa en diversos punts del massís del Montnegre. No l'hem trobada a Corredor.

Talussos humits i ombrejats.

***Fissidens curvatus* Hornsch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Fissidens algarvicus* Solms]; Casas et al. (1985) [*Fissidens algarvicus* Solms]; Sáez et al. (2019).

Molt rara, trobada en un únic punt a la serra de la Gavarra. No l'hem retrobat.

Talussos humits i protegits de la insolació directa.

***Fissidens dubius* P.Beauv.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Fissidens cristatus* Wilson ex Mitt.].

Comuna a bona part del parc. Es fa tant al Montnegre com al Corredor.

Roques granítiques ombrejades, més rarament en talussos.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, sobre roques granítiques ombrejades vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

***Fissidens exilis* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, es fa a diverses localitats del Montnegre (Vallmanya, Olzinelles).

Talussos dins de l'alzinar.

***Fissidens incurvus* Röhl.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present als sectors més humits del Montnegre, no l'hem trobada al Corredor.

Talussos humits i protegits de la insolació directa.

***Fissidens osmundoides* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Força rara, es fa tant al Montnegre (sot de l'Aram) com al Corredor (torrent dels Llorers).

Roques humides.

***Fissidens taxifolius* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna a tot el parc, des dels sectors més secs fins als més humits. És una de les espècies més freqüents en els talussos ombrejats dels camins que travessen els alzinars.

Talussos més o menys ombrejats dins l'alzinar, també en sòls forestals i al marge de corriols dins del bosc.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, al sòl ombrejat. 520 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Font del Mal Pas. Talussos ombrejats de la fondalada. 405 m. 31TDG5706. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Alzinar, al sòl vora el camí, a mitja ombra. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Talussos argilosos i ombrejats de la riba. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, al sòl. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Talussos humits i llimosos de la riba, a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. En una fondalada, als talussos humits i a mitja ombra, sobre sauló. 460 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Font del Perdigot. Talussos saulonosos propers a la font. 430 m. 31TDG5808. *Leg.* 28/09/2021.

***Fissidens viridulus* (Sw. ex anon.) Wahlenb.**

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985).

Relativament rara, es fa tant al Montnegre com al Corredor. En aquest últim sector només l'hem trobada prop de Dosrius.

Sòls i talussos dins del bosc.

Dosrius: Prop de can Cuní. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 345 m. 31TDG5203.
Leg. 29/09/2021.

***Fontinalis antipyretica* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Gutiérrez i Perearnau (1998).

Espècie no citada al catàleg de briòfits del Montnegre (Cros i Matas, 1985). Es troba present tant al Montnegre com al Corredor, en aquest últim sector és molt comuna i abundant a la llera del Mogent.

Roques a la llera de torrents. Sembla que tolera períodes de dessecació relativament llargs.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Sobre les roques de la llera. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la llera, vora una bassa residual. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Saxícola sobre roques ombrejades de la llera seca. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Roques seques de la llera. 250 m. 31TDG5409. *Vid.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Al marge d'una bassa residual de la llera, sobre roques molles. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Funaria hygrometrica* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present al Montnegre, on és freqüent en llocs alterats. No l'hem trobada al Corredor, si bé la seva presència en aquest sector és altament probable.

Llocs cremats, sòls ruderalitzats i exposats.

****Grimmia laevigata* (Brid.) Brid.**

Sembla ser una espècie relativament comuna al Corredor, que és l'únic sector on l'hem recollit. No l'hem observada al Montnegre, i tampoc Cros i Matas (1985) dona fe de la seva presència. Creiem que és possible la seva presència en els roquissars silícis d'aquest sector. És una espècie inconfusible al microscopi (presenta les cèl·lules alars oblades), i a camp es pot reconèixer amb una certa facilitat per la seva forma de creixement, ja que forma tapissos poc cohesionats que es disgreguen amb facilitat.

Roques silíciques exposades.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 590 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la riba, saxícola sobre roques mai submergides. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques exposades de la llera. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

****Grimmia lisae* De Not.**

El cas d'aquesta espècie és similar al de *Grimmia laevigata*, si bé sembla ser és exigent quant a humitat, per aquest motiu només l'hem trobat en unes roques a la riba del Mogent. En canvi, no es troba citada del Montnegre, tot i que l'ambient semblaria favorable.

Roques humides prop de torrents.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la riba, fissures de roques mai submergides. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Grimmia pulvinata* (Hedw.) Sm.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna a tot el Parc, sovint en condicions d'elevada insolació. Aprofita els camins i algunes construccions enmig del bosc per prosperar en zones molt forestals, que a priori li semblarien desfavorables. Un exemple d'això és l'estació meteorològica del Pla de la Tanyada.

Roques exposades, murs de ciment.

Dosrius: A llevant del Santuari del Corredor. Roques granítiques a mitja ombra. 595 m. 31TDG5608. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la riba, saxícola sobre roques mai submergides. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Sant Celoni: Pla de la Tanyada, a l'estació meteorològica. Sobre ciment exposat. 719 m. 31TDG6512. *Leg.* 08/09/2021.

***Grimmia trichophylla* Grev.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, ha estat citada d'un parell de localitats al Montnegre. No l'hem trobada al Corredor.

Roques, sovint silíciques exposades.

***Gymnostomum calcareum* Nees & Hornsch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Es tracta d'una espècie rara atès el seu caràcter calcícol. Ha estat trobada al Sot de l'Aram (conca de la riera de Pineda).

Escletxes de roques calcàries.

***Gymnostomum viridulum* Brid.**

Cites bibliogràfiques: Sérgio (1984) [*Gymnostomum luisierii* (Sérgio) Sérgio ex Crundw.]; Cros i Matas (1985) [*Gymnostomum luisierii* (Sérgio) Sérgio ex Crundw.]; Casas et al. (1985) [*Gymnostomum luisierii* (Sérgio) Sérgio ex Crundw.].

Aquesta espècie es comporta de manera similar a *Gymnostomum calcareum*, ja que és una molsa calcícol limitada per la dominància de materials geològics sense calç. Únicament va ser trobada als Roquetells, sobre roques calcàries.

Pedres calcàries.

***Hedwigia ciliata* (Hedw.) P.Beauv.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1996).

Comuna i present tant al Corredor com al Montnegre.

Sobre roques, sovint en condicions de mitja ombra.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la riba, fissures de roques mai submergides. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Hedwigia stellata* Hedenäs**

Cites bibliogràfiques: Casas *et al.* (1996).

Força més rara que *Hedwigia ciliata*, l'hem trobada en un sol punt a la capçalera del Mogent i també ha estat citada a Fuirosos.

Roques exposades, però en condicions d'elevada humitat, sovint prop de rieres.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques exposades de la llera. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Homalia lusitanica* Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1992).

Relativament freqüent al sector del Montnegre, per ara no l'hem trobada al Corredor.

Roques ombrívols prop de l'aigua.

Homalothecium aureum (Spruce) H. Rob.

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

La citació de Cros i Matas (1985) ("Barranc de Vallgorguina") és massa imprecisa com per atribuir-la amb seguretat a l'interior del Parc.

***Homalothecium lutescens* (Hedw.) H. Rob.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present al Montnegre.

Sòls forestals, també sobre roques.

***Homalothecium sericeum* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Força rara, només ha estat citada d'un parell de localitats al Montnegre.

Sobre roques.

***Hygroamblystegium varium* (Hedw.) Mönk.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Amblystegium varium* (Hedw.) Lindb.].

És una espècie molt escassa, Cros i Matas la va trobar únicament al sot de l'Aram.

Creix sobre roques humides.

***Hypnum cupressiforme* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig et al. (1956); Cros i Matas (1985).

Molt comuna, possiblement és el briòfit més freqüent i abundant al Parc. Present des de les cotes més baixes fins als cims més elevats del Montnegre. La varietat dominant és la var. *cupressiforme*.

Es fa en tota mena d'ambients, des de rouredes de *Quercus canariensis* i *Q. petraea* fins a pinedes de *Pinus pinea* en solells secs. Tant es pot trobar en sòls i talussos, com sobre roques o fins i tot epífita.

Dosrius: Prop del Santuari del Corredor. Epífita de *Quercus ilex*. 600 m. 31TDG5608. Vid. 28/09/2021.

Dosrius: Pla dels Joncs. Talussos saulonosos ombrejats de la pista forestal. 535 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Font del Mal Pas. Pedres seques i ombrejades dels murs de la font. 405 m. 31TDG5706. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Roques granítiques a mitja ombra. 395 m. 31TDG5203. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Entre el turó de Can Barraquer i can Cuní. Epífita de *Quercus pubescens*. 380 m. 31TDG5203. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Coll de la Creu de Rupit. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge d'una pista forestal. 425 m. 31TDG5706. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 595 m. 31TDG5805. Vid. 29/09/2021.

Dosrius: Prop de can Cuní. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 345 m. 31TDG5203. Vid. 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Replans exposats sobre roques granítiques mai submergides, seques. 245 m. 31TDG5409. Vid. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Prop de can Rafel. Talussos saulonosos i a mitja ombra al marge de la pista forestal. 245 m. 31TDG5409. *Vid.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Epífita sobre *Quercus suber*. 280 m. 31TDG5409. *Vid.* 01/10/2021.

Sant Celoni: Entre Santa Maria de Montnegre i el Pla de la Tanyada. Avellanosa amb castanyers, als talussos ombrejats i humífers. 685 m. 31TDG6512. *Vid.* 08/09/2021.

Sant Celoni: Vessant obac del Turó Gros. Roureda de *Quercus canariensis* i *Q. petraea*, talús ombrejat i humífer vora el camí. 705 m. 31TDG6412. *Leg.* 08/09/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 495 m. 31TDG5708. *Vid.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talús saulonós de la pista forestal, a mitja ombra. 450 m. 31TDG5708. *Vid.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Font del Perdigot. A les parets de la font, sobre pedres humides però no molles. 430 m. 31TDG5708. *Vid.* 28/09/2021.

***Hypnum jutlandicum* Holmen & E.Warncke**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present al Montnegre, on és rara. Sota el Santuari del Corredor hem trobat un exemplar d'*Hypnum* que bé podria correspondre a aquesta espècie, però l'escassetat de mostra no ens permet confirmar-ne la identitat.

Talussos forestals.

***Isothecium alopecuroides* (Lam. ex Dubois) Isov.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Isothecium myurum* Brid.].

Només l'hem trobada a la carena culminant del Montnegre, en una roureda humida.

Roques i talussos ombrívols, en boscos caducifolis.

Sant Celoni: Vessant obac del Turó Gros. Roureda de *Quercus canariensis* i *Q. petraea*, talús ombrejat i humífer vora el camí. 705 m. 31TDG6412. Leg. 08/09/2021.

***Isothecium myosuroides* Brid.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Sáez et al. (2019).

Citada per Cros i Matas (1985) de Vallgorguina i Olzinelles. No podem saber si aquestes localitats corresponen a l'interior del Parc, però és quasi segura la seva presència en aquest sector. Per la nostra part l'hem recollit a les zones més alteroses del sector del Corredor (prop del Santuari i també al Montalt), sempre per sobre dels 400 metres d'altitud, on no és comuna però tampoc molt rara.

Roques ombrívols dins del bosc.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, als talussos ombrejats vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, sobre roques granítiques ombrejades vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 530 m. 31TDG5706. Leg. 29/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 530 m. 31TDG5706. Leg. 29/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac, prop de la Font del Perdigot. Talussos de la pista forestal, recobrint les roques. 430 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Kindbergia praelonga* (Hedw.) Ochyra**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Eurhynchium praelongum* (Hedw.) Schimp.].

Molt comuna a tot el Parc.

Sòls forestals i ombrejats, més freqüent en alzinars humits i rouredes de *Quercus canariensis*.

Dosrius: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Fondal amb *Quercus pubescens*, *Q. canariensis* i *Sorbus torminalis*, als talussos ombrejats vora la pista forestal. 585 m. 31TDG5608. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: Entre el Santuari del Corredor i el Turó del Pi de Buac. Alzinar, al sòl ben ombrejat. 515 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, al sòl ombrejat. 520 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos granítics a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, al sòl. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 495 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 455 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 450 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Leptodon smithii* (Hedw.) F.Weber & D.Mohr**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1992).

Comuna, es distribueix per tot el Parc des dels sectors més secs als més humits.

Principalment epífita.

Dosrius: Entre el turó de Can Barraquer i can Cuní. Epífita de *Quercus pubescens*. 380 m. 31TDG5203. *Vid.* 29/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

***Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr.**

Cites bibliogràfiques: Cros *et al.* (2015) in Brugués *et al.*

Citada per Cros *et al.* (2015) sense cap més indicació geogràfica. No podem saber si aquesta localitat correspon a l'àrea d'estudi.

***Leucobryum juniperoideum* (Brid.) Müll.Hal.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas i Sicart (1999); Cros *et al.* (2016b) in Brugués *et al.*

Apareix amb una certa freqüència als sectors més alterosos del Montnegre, per sobre dels 500 metres d'altitud.

Soques de *Castanea sativa* en descomposició i talussos humífers i ben ombrejats.

Sant Celoni: Entre el Pla de la Tanyada i el Turó de Santa Maria. Avellanosa amb castanyers, sòl molt humífer i ombrejat. 700 m. 31TDG6512. Leg. 08/09/2021.

***Leucodon sciurioides* (Hedw.) Schwägr.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Fuertes *et al.* (1997).

L'hem trobada en un únic punt al Corredor, a la capçalera del Mogent. Present també al Montnegre.

Epífita sobre diversos foròfits (alzina, faig i roure martinenc).

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Lewinskyia affinis* (Brid.) F.Lara, Garilleti & Goffinet**

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959) [*Orthotrichum affine* Brid.]; Cros i Matas (1985) [*Orthotrichum affine* Brid.].

Molt comuna, juntament amb *Frullania dilatata* i *Radula complanata* és l'espècie epífita més comuna al Parc.

Epífita d'una gran varietat de foròfits.

Dosrius: Obaga del Montalt. Fondalada amb castanyers residuals, epífita sobre *Castanea sativa*. 525 m. 31TDG5806. Leg. 29/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 595 m. 31TDG5805. Leg. 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Epífita sobre *Quercus suber*. 280 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Epífita sobre *Ulmus minor*. 285 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Lewinskya rupestris* (Schleich. ex Schwägr.) F.Lara, Garilleti & Goffinet**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Orthotrichum rupestre* Schleich. ex Schwägr.].

Rara, només l'hem trobada al cim del Montalt. Al Montnegre ha estat citada d'un parell de localitats: els Roquetells i la Miranda.

Saxícola sobre roques silíciques.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

***Microeurhynchium pumilum* (Wilson) Ignatov & Vanderp.**

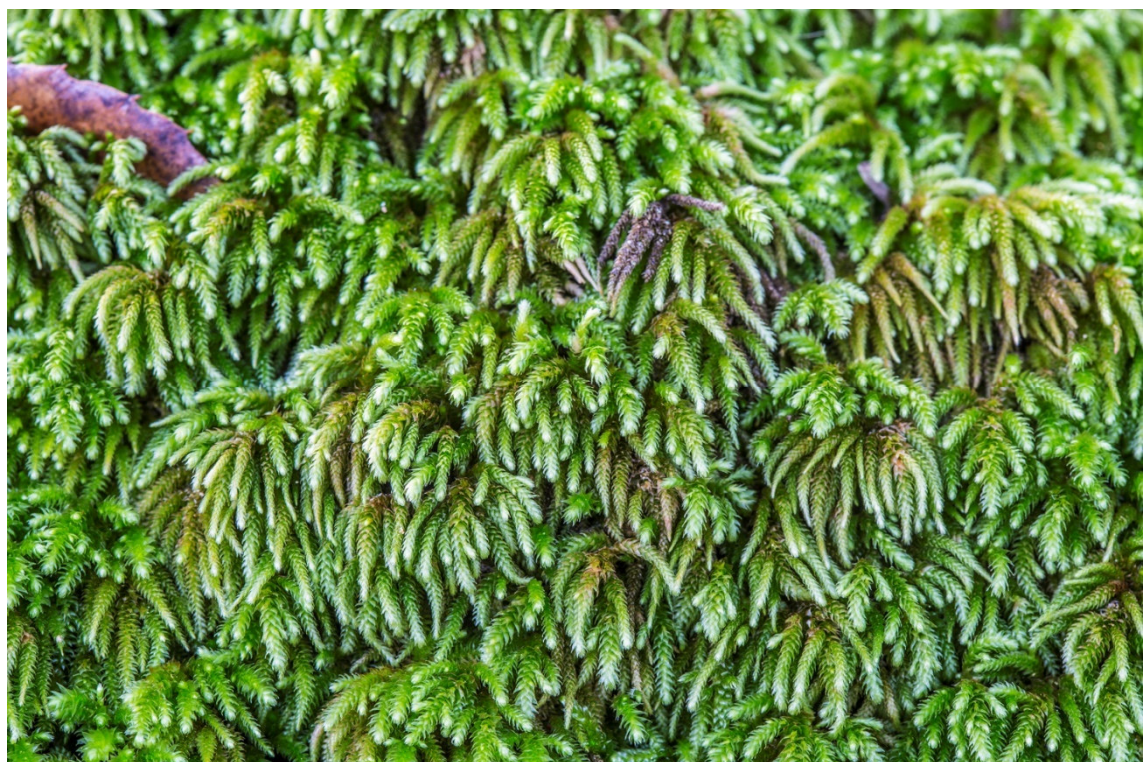
Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Eurhynchium pumilum* (Wilson) Schimp.].

Sembla rara, ja que només l'hem trobada en un punt prop del Santuari del Corredor. Tot i això, la petita mida d'aquesta espècie pot fer que passi inadvertida.

Talussos humits i roques ombrejades.

Dosrius: Entre el Santuari del Corredor i el Turó del Pi de Buac. Alzinar al fons de vall, sobre una roca ombrejada al sol. 505 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Sobre roques granítiques. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Nyholmiella obtusifolia (Brid.) Holmen & Warncke

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959) [*Stroemia obtusifolia* Hagen.].

Citada per Casas Sicart (1959) de Vallgorguina, no sabem si aquesta localitat es troba dins del Parc.

***Orthotrichum anomalum* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, la coneixem només del Montnegre, si bé és molt probable la seva presència al Corredor.

Sobre roques.

***Orthotrichum diaphanum* Schrad. ex Brid.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera *et al.* (2015).

Rara, es fa al Montnegre. Molt probablement també estigui present al Corredor, on malgrat haver-la buscat en diverses ocasions no l'hem trobada.

Epífita de diversos foròfits, també saxícola.

***Orthotrichum tenellum* Bruch ex Brid.**

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959); Cros i Matas (1985).

Present tant al Montnegre com al Corredor. En aquest últim sector l'hem trobat a la capçalera del Mogent.

Epífita de foròfits diversos.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Epífita sobre *Quercus ilex*. 280 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Oxyrrhynchium hians* (Hedw.) Loeske**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Eurhynchium hians* (Hedw.) Sande Lac.].

Només l'hem trobada a la Font del Perdigot, prop del Santuari del Corredor. Amb tota seguretat deu estar present en altres localitats. També es fa al Montnegre, on és rara.

Roques humides, sovint prop de fonts.

Vallgorguina: Font del Perdigot. A les parets de la font, sobre pedres molt humides. 430 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Oxyrrhynchium speciosum* (Brid.) Warnst.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Eurhynchium speciosum* (Brid.) Jur.]; Corbera *et al.* (2015); Bes *et al.* (2017).

Relativament comuna al Montnegre, es fa també al Corredor. La diferenciació entre *O. hians* i *O. speciosum* sovint és complicada, i algunes de les nostres mostres podrien correspondre a aquesta espècie.

Sobre roques humides.

***Philonotis capillaris* Lindb.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Philonotis arnellii* Husn.].

L'hem recollit en un parell de localitats del Corredor, sempre sobre sòls humits i sotmesos a una insolació poc intensa.

Sòls humits, argilosos i sovint temporalment entollats i poc exposats. És molt característica dels camins poc transitats a l'interior del bosc.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques humides de la llera. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Camí no transitat per vehicles, sòl argilós i a mitja ombra. 485 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Philonotis marchica* (Hedw.) Brid.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Relativament freqüent al Montnegre, on està citada d'Hortsavinyà i Olzinelles.

Talussos molt humits o molls.

***Philonotis rigida* Brid.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas i Sicart (1999); Sáez et al. (2019).

Rara. Citada de la riera de Sobirans (no podem saber si aquesta localitat es troba dins del Parc) i de diverses localitats al Montnegre.

Sòls humits en vores de camins.

***Plagiomnium affine* (Blandow ex Funck) T.J.Kop.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Gómez Menor Robles & Fuertes Lasala (1993).

Molt comuna per tot el parc. Només rareja a les cotes més baixes del sector marítim.

Sòls forestals, en alzinars humits, rouredes, avellanoses i boscos de ribera.

Dosrius: Entre el Santuari del Corredor i el Turó del Pi de Buac. Alzinar, al sòl ben ombrejat. 515 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, al sòl ombrejat. 520 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Fondalada amb castanyers residuals, al sòl. 525 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos ombrejats prop del Mogent. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, al sòl. 295 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac, prop de la Font del Perdigot. Talussos de la pista forestal, recobrint les roques. 430 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Plagiomnium cuspidatum* (Hedw.) T.J.Kop.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present únicament al Montnegre, on és rara.

Talussos humits.

***Plagiomnium elatum* (Bruch & Schimp.) T.J.Kop.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Ha estat citada per Cros i Matas a Vallmanya, no l'hem retrobat.

Talussos humits, ombrejats.

***Plagiomnium rostratum* (Schrad.) T.J.Kop.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Gómez Menor Robles & Fuertes Lasala (1993).

Comuna al Montnegre, al Corredor encara no l'hem trobat, si bé és quasi segura la seva presència als sectors més humits (riera de Tapioles, Vallgorguina).

Sòls humits.

***Plagiomnium undulatum* (Hedw.) T.J.Kop.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Gómez Menor Robles & Fuertes Lasala (1993).ç

Molt comuna en valls i fondals humits, molt més rara a les zones més exposades i als vessants més solells.

Sòls i talussos humits en boscos de ribera i avellanoses.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Sòl a mitja ombra de la riba. 285 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. En una fondalada, als talussos humits i a mitja ombra, sobre sauló. 460 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Plagiothecium denticulatum* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Trobada únicament a la riera de Fuirosos per Cros i Matas (1985), per la nostra part no l'hem trobat.

A les proximitats de cursos d'aigua.

***Plagiothecium nemorale* (Mitt.) A.Jaeger**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, ha estat citada només al Montnegre.

Vora cursos d'aigua.

***Plasteurhynchium meridionale* (Schimp.) M.Fleisch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Eurhynchium meridionale* (Schimp.) De Not.].

Rara, es fa únicament al Montnegre. Es troba citada de Fuirosos i diversos punts de la conca de la riera de Pineda. L'hem trobada sobre roques calcàries a mitja ombra prop del castell de Montpalau.

Sobre roques ombrejades i talussos.

***Pleuridium acuminatum* Lindb.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Rara, es fa només al Montnegre.

Talussos i sòls humits.

***Pleuridium subulatum* (Hedw.) Rabenh.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt rara, l'hem trobada únicament vora Santa Maria de Montnegre.

Talussos humits en boscos caducifolis.

Sant Celoni: Prop de Santa Maria de Montnegre. Talussos ombrejats dins la roureda. 620 m. 31TDG6512. Leg. 08/09/2021.

***Pogonatum aloides* (Hedw.) P.Beauv.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1992).

Molt comuna a bona part del Montnegre, preferiblement en vessants obacs.

Talussos ombrívols.

Sant Celoni: Prop de Santa Maria de Montnegre. Talussos ombrejats dins la roureda. 620 m. 31TDG6512. Leg. 08/09/2021.

***Pohlia melanodon* (Brid.) A.J.Shaw**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Mniobryum delicatulum* (Hedw.) Dix.].

Poc comuna, ha estat citada al sot de l'Aram. La citació de Vallgorguina podria estar fora de l'àrea d'estudi.

Fonts i talussos humits.

***Pohlia wahlenbergii* (F.Weber & D.Mohr) A.L.Andrews**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Mniobryum wahlenbergii* (F.Web. & D.Mohr) Jenn.].

Cros i Matas (1985) cita aquesta espècie en una font a Vallgorguina, no sabem si a l'interior del Parc. Per tant, la donem com a dubtosa, si bé és molt possible la seva presència a l'àrea d'estudi.

***Polytrichum formosum* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Relativament rara, si bé a les zones més alteroses del Montnegre és freqüent. Al Corredor l'hem trobada als talussos humits de la vall del Mogent. També es fa en algunes valls humides del sector marítim, per exemple a la de Santa Susanna.

Talussos silícics ombrejats, sovint orientats al nord.

Llinars del Vallès: Entre can Font i can Rafel, vora la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Al marge de la pista forestal, en talussos saulonosos i ombrejats orientats al N. 260 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Talussos saulonosos orientats al N, a mitja ombra. 290 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Sant Celoni: Vessant obac del Turó Gros. Roureda de *Quercus canariensis* i *Q. petraea*, talús ombrejat i humífer vora el camí. 705 m. 31TDG6412. Leg. 08/09/2021.

***Polytrichum juniperinum* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present a Hortsavinyà i a can Mainou, sembla ser força rara. Cal buscar-la al Corredor.

Sòls més o menys exposats.

***Polytrichum piliferum* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Present a Fuirosos i a Hortsavinyà. Cal buscar-la al Corredor, on és quasi segura la seva presència.

Sòls més o menys exposats.

Pseudanomodon attenuatus (Hedw.) Ignatov & Fedosov

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [Anomodon attenuatus (Hedw.) Huebener]; Granzow de la Cerda (1988) [Anomodon attenuatus (Hedw.) Huebener]; Granzow de la Cerda (2015) in Brugués et al. [Anomodon attenuatus (Hedw.) Huebener]

Citada per diversos autors al Montnegre, sense especificar més la localització. La seva presència al Parc és molt probable, però per ara preferim deixar-la com a dubtosa.

***Pseudoscleropodium purum* (Hedw.) M.Fleisch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Freqüent a tot el Parc, tant als vessants marítims com als de la depressió prelitoral.

Sòls amb diferent grau d'insolació.

Dosrius: Entre la Creu de Rupit i la Pedra de la Ferradura. Sureda amb sotabosc forestal, sòl exposat al marge del bosc. 455 m. 31TDG5706. *Vid.* 29/09/2021.

Dosrius: Entre el turó de Can Barraquer i can Cuní. Sòl a mitja ombra vora el camí. 380 m. 31TDG5203. *Vid.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Prop de can Rafel. Talussos saulonosos i a mitja ombra al marge de la pista forestal. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Sòl a mitja ombra de la riba. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Ptychostomum capillare* (Hedw.) Holyoak & N.Pedersen**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Bryum capillare* Hedw.]; Corbera *et al.* (2015) [*Bryum capillare* Hedw.].

Molt comuna a tot el Parc. Sovint es troba amb càpsules, cosa que permet diferenciar-la de *Ptychostomum torquescens*, també present a l'àrea d'estudi.

Talussos saulonosos al marge de camins.

Dosrius: Obaga del Montalt. Alzinar, roques granítiques ombrejades. 530 m. 31TDG5706. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Prop de can Cuní. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 345 m. 31TDG5203. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talús saulonós de la pista forestal, a mitja ombra. 280 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 450 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Ptychostomum donianum* (Grev.) Holyoak & N.Pedersen**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Bryum donianum* Grev.].

Citada a la riera de Sobirans, no sabem si dins de l'àrea d'estudi.

***Ptychostomum pallens* (Sw.) J.R.Spence**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Bryum pallens* Sw.].

Estesa per diferents punts del Montnegre (Vallmanya, Vallgorguina, Fuirosos...), sempre en llocs humits.

Talussos molt humits prop de cursos d'aigua.

***Ptychostomum pseudotriquetrum* (Hedw.) J.R.Spence & H.P.Ramsay**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Bryum pseudotriquetrum* (Hedw.) P.Gaertn., B.Mey. & Scherb.]; Bes et al. (2017) [*Bryum pseudotriquetrum* (Hedw.) P.Gaertn., B.Mey. & Scherb.].

Sembla ser relativament comuna al Montnegre (citada de la Font dels Amics i de la Font de Montnegre), si bé es faria només a les proximitats de les fonts.

Talussos humits.

***Ptychostomum torquescens* (Bruch & Schimp.) Ros & Mazimpaka**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig (1972) [*Bryum capillare* Hedw. subsp. *torquescens* (Bruch & Schimp.) Kindb.]; Cros i Matas (1985) [*Bryum torquescens* Bruch & Schimp.].

Força rara, és una espècie de tendència lleugerament calcícola, que és molt més comuna en altres territoris calcaris (Montgrí, Garraf). A l'àrea d'estudi sembla força limitada per aquest factor.

Talussos saulonosos al marge de camins.

***Racomitrium canescens* (Hedw.) Brid.**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig et al. (1956); Casas et al. (1992); Cros i Matas (1985).

Citada, entre d'altres localitats, al Turó d'en Garrabista i als Roquetells. Si bé la seva presència seria possible al Corredor no l'hem trobada en aquell sector.

Sòls exposats.

***Rhizomnium punctatum* (Hedw.) T.J.Kop.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera et al. (2015); Bes et al. (2017).

Relativament rara en el conjunt del territori, si bé a les parts alteroses del Montnegre sembla més comuna. Nosaltres l'hem vista a la font de Santa Maria de Montnegre.

Roques humides i talussos molls, prop de fonts o rierols.

***Rhodobryum roseum* (Hedw.) Limpr.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1985); Casas (1985); *Casas i Sicart* (1999).

Present només al Montnegre, nosaltres l'hem vist a la conca mitjana de la riera de Pineda, prop de l'antiga pedrera del Montpalau.

Sòls en boscos de tendència mesòfila.

***Rhynchostegiella tenella* (Dicks.) Limpr.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt rara, només es troba present a la Mina de can Montsant. Al ser una espècie calcícola, no creiem que estigui present al Corredor.

Roques calcàries.

***Rhynchostegiella teneriffae* (Mont.) Dirkse & Bouman**

Cites bibliogràfiques: *Guerra et al. (2014); Corbera et al. (2015); Bes et al. (2017). Guerra (2018) in Guerra et al.*

Rara, ha estat citada a la font de Sant Martí de Montnegre i també sota la presa del pantà de can Riera de Fuirosos.

Talussos humits.

***Rhynchostegium confertum* (Dicks.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna a tot el Parc, a tots els seus sectors.

Pedres ben ombrejades i epífita a la base d'arbres, principalment alzines.

Dosrius: Entre el Santuari del Corredor i el Turó del Pi de Buac. Alzinar, epífita sobre la base d'una alzina. 515 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: A la Pedra de la Ferradura. Sobre roques granítiques ombrejades. 512 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Obaga del Montalt. Fondalada amb castanyers residuals, roca granítica ombrejada. 525 m. 31TDG5806. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Font del Mal Pas. Talussos ombrejats de la fondalada. 405 m. 31TDG5706. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Alzinar, al sòl, roca silícica ombrejada. 390 m. 31TDG5203. Leg. 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Alzinar amb *Quercus pubescens*, epífita sobre *Quercus ilex*. 295 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Rhynchostegium megapolitanum* (Blandow ex F.Weber & D.Mohr) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada a Vallmanya i d'Olzinelles. No l'hem retrobada.

Talussos humits i ombrívols.

***Rhynchostegium murale* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Deu ser rara, està citada d'un parell de localitats al sector del Montnegre (sot de l'Aram i Olzinelles). No l'hem retrobada.

Roques ombrejades i talussos ombrívols.

***Rhynchostegium riparioides* (Hedw.) Cardot**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna resseguint els principals cursos d'aigua. Al Montnegre és més comuna que al Corredor, si bé a la capçalera del Mogent és molt abundant.

Roques i talussos prop de l'aigua, molt sovint submergida.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Sobre les roques de la llera. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la llera, vora una bassa residual. 245 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Saxícola sobre roques ombrejades de la llera seca. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Roques seques de la llera. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Al marge d'una bassa residual de la llera, sobre roques molles. 285 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Sanionia uncinata* (Hedw.) Loeske**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Drepanocladus uncinatus* (Hedw.) Warnst.].

Rara, citada únicament a Vallgorguina (no sabem si dins del Parc) i a can Mainou.

Sòls i roques ombrejades.

***Schistidium apocarpum* (Hedw.) Bruch & Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Suárez & Muñoz (2015) *in* Brugués & Guerra.

Present al Montnegre, no l'hem trobada al Corredor si bé és possible la seva presència en aquest sector.

Roques més o menys exposades.

***Sciuro-hypnum plumosum* (Hedw.) Ignatov & Huttunen**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Brachythecium plumosum* (Hedw.) Schimp.].

Citada per Cros i Matas (1985) a can Preses, d'on va ser recollida per J. Vives. No l'hem retrobat.

Roques.

***Sciuro-hypnum populeum* (Hedw.) Ignatov & Huttunen**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Brachythecium populeum* (Hedw.) Schimp.].

Es fa a Olzinelles. No l'hem trobada al Corredor, però és possible que hi sigui present.

Sòls ombrejats dins l'alzinar.

***Scleropodium touretii* (Brid.) L.F.Koch.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Molt comuna a tot el parc, a tots els seus sectors.

Talussos saulonosos, principalment dins l'alzinar o a les vores de camins i pistes forestals.

Dosrius: Pla dels Joncs. Talussos saulonosos ombrejats de la pista forestal. 535 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: Pla dels Joncs. Talussos saulonosos ombrejats de la pista forestal. 535 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

Dosrius: Coll de la Creu de Rupit. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge d'una pista forestal. 425 m. 31TDG5706. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Al nord del Turó de Tarau. Talussos saulonosos i a mitja ombra al marge de la pista forestal. 395 m. 31TDG5203. *Leg.* 29/09/2021.

Dosrius: Prop de can Cuní. Talussos saulonosos del camí, a mitja ombra. 345 m. 31TDG5203. *Leg.* 29/09/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Font, al marge de la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos granítics a mitja ombra. 285 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

Vallgorguina: Capçalera del Torrent de la Font de la Sitja. Talús saulonós de la pista forestal, a mitja ombra. 450 m. 31TDG5708. Leg. 28/09/2021.

***Scorpiurium circinatum* (Brid.) M.Fleisch. & Loeske**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1989).

Comuna a bona part del sector del Montnegre, no l'hem vist al Corredor, on deu ser força més rara.

Talussos i bases d'arbres.

***Streblotrichum convolutum* (Hedw.) P.Beauv.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Barbula convoluta* Hedw.].

Es fa en llocs alterats, al sector del Montnegre. Cal buscar-la al Corredor.

Antigues places carboneres, llocs alterats, parets artificials.

***Syntrichia laevipila* Brid.**

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959) [*Tortula laevipila* (Brid.) Schwaegr.; *Tortula pagorum* (Milde) De Not.]; Cros i Matas (1985) [*Tortula laevipila* (Brid.) Schwaegr.].

Citada en un parell de localitats del sector del Montnegre (sot de l'Aram i Vallgorguina). L'hem recollida al cim del Montalt, segurament afavorida per la humitat ambiental aportada per les boires que es formen sovint en aquest cim.

Epífita de foròfits diversos.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, epífita sobre *Quercus ilex*. 595 m. 31TDG5805.
Leg. 29/09/2021.

***Syntrichia montana* Nees**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Tortula intermedia* (Brid.) De Not.].

Citada del sot d'en Canyamars (Montnegre), l'hem recollida al cim del Montalt, sobre unes roques granítics.

Roques, sovint en situació de mitja ombra.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 590 m. 31TDG5805. Leg. 29/09/2021.

Syntrichia papillosa (Wilson) Jur.

Cites bibliogràfiques: Casas Sicart (1959) [*Tortula papillosa* Wils.].

Citada per Casas Sicart (1959) a Vallgorguina, no és possible saber si aquesta localitat queda inclosa al Parc. La seva presència dins l'àrea d'estudi és altament probable.

***Syntrichia ruraliformis* (Besch.) Mans**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Tortula ruraliformis* (Besch.) Grout].

Trobada únicament a la zona dels Roquetells.

Sòls més o menys exposats.

***Syntrichia ruralis* (Hedw.) F.Weber & D.Mohr**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Tortula ruralis* (Hedw.) P.Gaertn., B.Mey. & Scherb.].

Citada a la zona de Fuirosos i can Mainou. Sembla ser que fora de l'espai protegit és força més abundant, al ser més freqüents els ambients arbustius i herbacis.

Sòls exposats.

***Tetraphis pellucida* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas *et al.* (1989); Casas Sicart (1999).

Espècie que viu exclusivament sobre fusta morta en descomposició, va ser citada a la Miranda per Cros i Matas (1985). L'hem estat cercant i no l'hem trobat. És possible que els episodis de sequera dels darrers anys l'hagin fet desaparèixer, però també és possible que l'espècie es mantingui en algun punt d'humitat excepcional. Per tant, deixem aquesta espècie com a present a l'àrea d'estudi, a falta de fer noves prospeccions que confirmin la seva presència o desaparició.

Fusta morta de *Quercus petraea*.

***Thamnobryum alopecurum* (Hedw.) Gangulee**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera *et al.* (2015); Bes *et al.* (2017).

Relativament freqüent a les rieres i torrents, manca o és raríssima a les parts seques dels vessants.

Roques, sòls i talussos que reben els esquitxos de l'aigua.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Sobre roques filonianes ombrejades. 245 m. 31TDG5409. *Vid.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Roques granítiques i ombrejades de la riba. 250 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roques seques de la riba. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Roca granítica a mitja ombra al marge de la pista forestal. 455 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Thuidium tamariscinum* (Hedw.) Schimp.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Casas et al. (1992).

Apareix ocasionalment en alguns punts dels vessants de la depressió prelitoral. Sembla ser que és més freqüent al sector del Montnegre.

Sòls més o menys ombrejats, en boscos de tendència humida.

Llinars del Vallès: Vora can Formiga. Talussos saulonosos orientats al N, a mitja ombra. 290 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

***Tortella flavovirens* (Bruch) Broth.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada al sector del Montnegre (els Roquetells i el sot de l'Aram), on és molt rara.

Terraprimis damunt roques granítiques.

****Tortella nitida* (Lindb.) Broth.**

Espècie típicament saxícola, és una novetat tant per al Parc com per a la serralada litoral compresa entre els rius Besòs i Tordera. L'hem trobada prop del cim del Montalt.

Roques granítiques a mitja ombra.

Dosrius: A la Pedra de la Ferradura. Sobre roca granítica a mitja ombra. 512 m. 31TDG5806. Leg. 29/09/2021.

***Tortella squarrosa* (Brid.) Limpr.**

Cites bibliogràfiques: Casas de Puig et al. (1956) [*Pleurochaete squarrosa* (Brid.) Lindb.]; Casas Sicart (1959) [*Pleurochaete squarrosa* (Brid.) Lindb.]; Cros i Matas (1985) [*Pleurochaete squarrosa* (Brid.) Lindb.].

Molt comuna, especialment a les zones properes al límit del parc on els hàbitats arbustius són més comuns (Vilalba Sasserra, turó de Montpalau).

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. Replans exposats sobre roques granítiques mai submergides, seques. 245 m. 31TDG5409. *Vid.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Talussos saulonosos a mitja ombra, vora un camí poc transitat. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Tortula canescens* Mont.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada únicament de Fuirosos per Cros i Matas (1985). No l'hem trobat al Corredor, si bé hi és probable la seva presència.

Roques.

***Tortula caucasica* Broth.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Pottia intermedia* (Turner) Fűrnr.].

Citada únicament a Vallmanya, prop de l'ermita, per Cros i Matas (1985).

Sòls a mitja ombra.

***Tortula cuneifolia* (Dicks.) Turner**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Citada d'Olzinelles i de la riera de Sobirans per Cros i Matas (1985). Ambdues localitats poden correspondre o no a l'àrea d'estudi. L'hem recollida a la zona del Santuari del Corredor, per tant donem aquesta espècie com a present al Parc.

Talussos a mitja ombra.

Vallgorguina: Obaga del Turó del Pi de Buac. Talussos saulonosos a mitja ombra, al marge de la pista forestal. 450 m. 31TDG5708. *Leg.* 28/09/2021.

***Tortula muralis* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985); Corbera *et al.* (2015); Bes *et al.* (2017).

Apareix esparsament a diferents punts del Parc, sovint aprofitant les construccions humanes. L'hem recollida d'un parell de localitats al sector del Corredor.

Saxícola sobre roques i murs de ciment.

Dosrius: Pla dels Joncs. Saxícola sobre el ciment exposat d'un calaix de drenatge del camí. 535 m. 31TDG5708. *Vid.* 28/09/2021.

Dosrius: Cim del Montalt. Màquia d'alzinar, sobre blocs de granits a mitja ombra. 595 m. 31TDG5805. *Leg.* 29/09/2021.

Tortula protobryoides R.H.Zander

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985) [*Pottia bryoides* (Dicks.) Mitt.].

Citada per Cros i Matas de Vallgorguina, no podem saber si correspon a l'àrea d'estudi.

Tortula subulata Hedw.

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Com l'anterior espècie, ha estat citada per Cros i Matas de Vallgorguina, no podem saber si correspon a l'àrea d'estudi.

***Trichostomum brachydontium* Bruch**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Relativament freqüent, es fa tant al sector del Montnegre com al Corredor. L'hem trobat en dues localitats molt properes a la capçalera del Mogent.

Roques i sòls exposats.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent entre can Font i can Rafel. A la riba, fissures de roques mai submergides. 245 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

Llinars del Vallès: Capçalera del Mogent sota can Cosí. Roca granítica exposada a la riba. 285 m. 31TDG5409. *Leg.* 01/10/2021.

***Trichostomum crispulum* Bruch**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

Es fa al Montnegre, on és rara.

Roques calcàries i talussos.

***Weissia controversa* Hedw.**

Cites bibliogràfiques: Cros i Matas (1985).

L'hem trobada en una única localitat al sector del Corredor, prop de Vilalba Sasserra. També ha estat citada al Montnegre. El gènere *Weissia* no presenta grans dificultats de determinació, però és necessari que tingui càpsules madures, per aquest motiu aquesta espècie deu ser més comuna del que mostren les nostres recol·leccions.

Talussos més o menys exposats.

Llinars del Vallès: Vora can Rafel, sota la pista forestal que puja a ca l'Arenes. Alzinar, al sòl vora el camí, a mitja ombra. 250 m. 31TDG5409. Leg. 01/10/2021.

